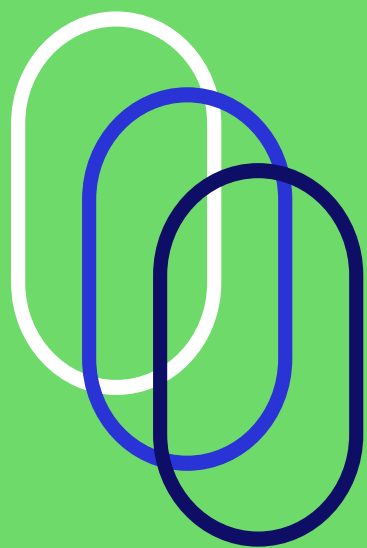
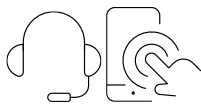
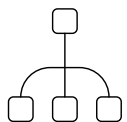
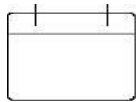

ODRŽIVO SAVESNO EFIKASNO

Projekat za odgovorno upravljanje

Godišnje istraživanje stavova o javnim nabavkama

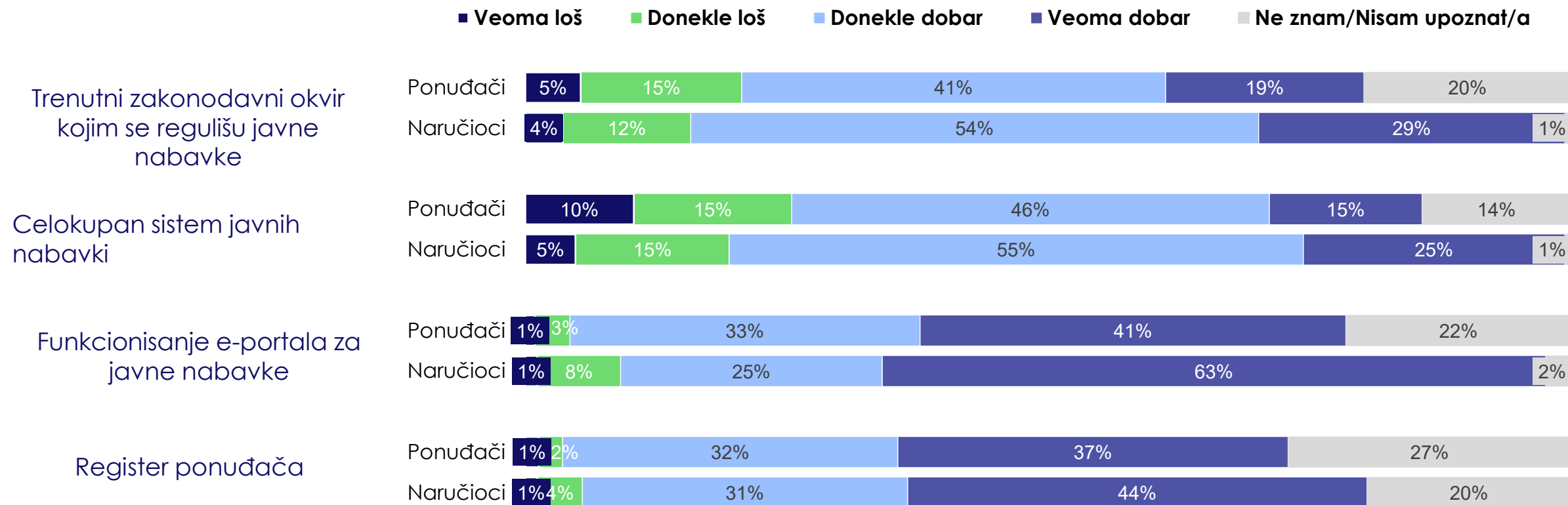

	Istraživanje sa građanima	Istraživanje sa ponuđačima	Istraživanje sa naručiocima
Trajanje prikupljanja podataka:	07.11.2024. – 02.12.2024.	09.11.2024. – 10.12.2024.	12.11.2024. – 27.12.2024.
Uzorački okvir:	Građani Srbije 18+	Preduzeća koja su učestvovala u postupcima javnih nabavki u prethodne četiri godine / Sva privatna preduzeća registrovana u APR-u	Institucije iz javnog sektora koje su u poslednje četiri godine učestvovala u javnim nabavkama
Veličina uzorka:	2021: 1025	2021: 256 (100+150)	2021: 155
	2022: 1007	2022: 254 (101+153)	2022: 173
	2023: 1021	2023: 261 (100+151)	2023: 155
	2024: 1011	2023: 258 (103+155)	2021: 164
Tip uzorka:	Dvo-etapni stratifikovani reprezentativni uzorak	Jedno-etapni stratifikovani slučajni uzorak	Jedno-etapni slučajni reprezentativni uzorak
Stratifikacija uzorka:	Po regionu i tipu naselja (kvote za izbor ispitanika u domaćinstvu po polu i godinama)	Po regionu, delatnosti i veličini	Kvote po tipu institucije
Metod prikupljanja podataka:	Mix mode (CATI + online)	CATI	Mix mode (CATI + online)

**Procenti navedeni u ovom dokumentu možda neće uvek iznositi 100% zbog: efekta zaokruživanja i višestrukih odgovora (kod nekih pitanja, ispitanici su mogli dati više od jednog odgovora – u tom slučaju ukupan broj može premašiti 100%)*

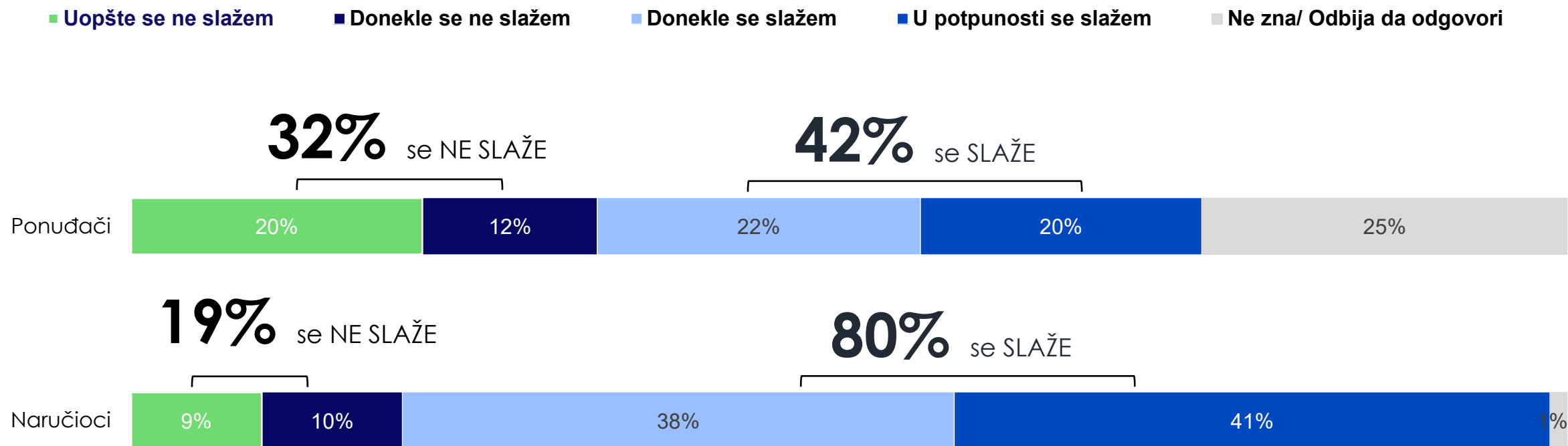
Opšta percepcija – Zadovoljstvo aspektima javne nabavke

Naručioci generalno izražavaju veće zadovoljstvo u različitim aspektima javnih nabavki nego ponuđači, pri čemu je ta razlika najuočljivija u oceni celokupnog sistema javnih nabavki i u domenu zakonske regulative. Najsličnija mišljenja ponuđači i naručioci imaju u vezi s registrom ponuđača, koji pozitivno ocenjuje nešto više od dve trećine ponuđača i tri četvrtine naručioca.

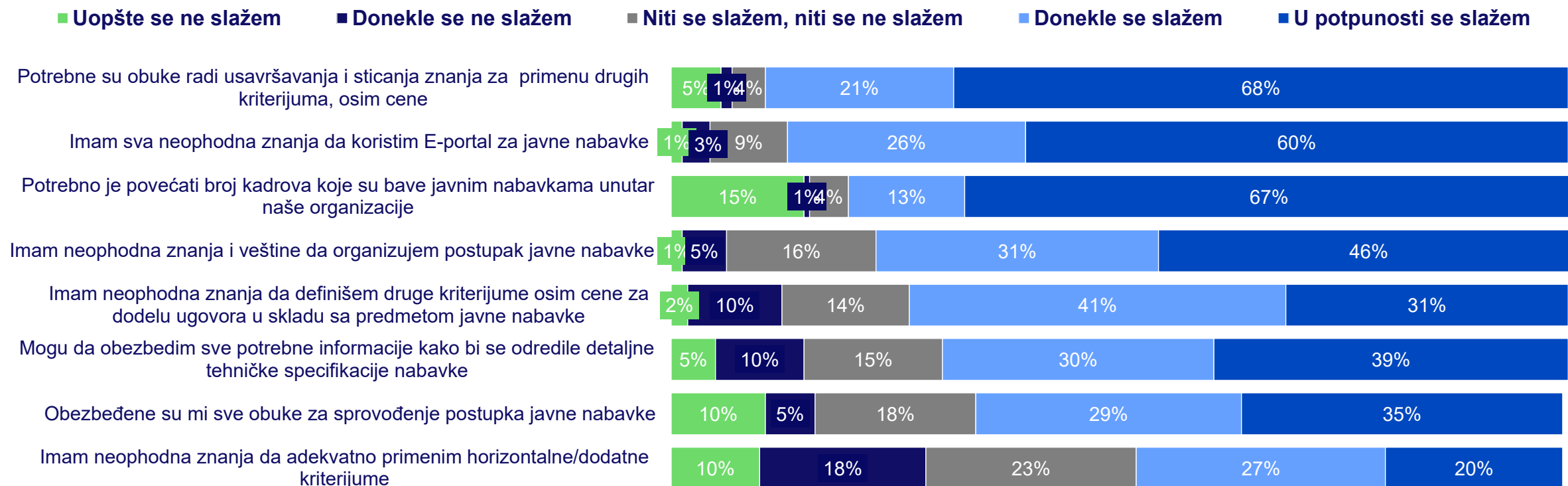
Opšta percepcija – Ocena transparentnosti i legalnosti javnih nabavki

Osam od deset naručilaca se slaže da se javne nabavke sprovode transparentno i u skladu sa propisima, dok isto mišljenje ima manje od polovine ponuđača. S druge strane, skoro trećina ponuđača smatra da je proces javnih nabavki netransparentan i da nije u skladu sa propisima.

Opšta percepcija – Obučenost naručilaca i potreba za daljim obukama

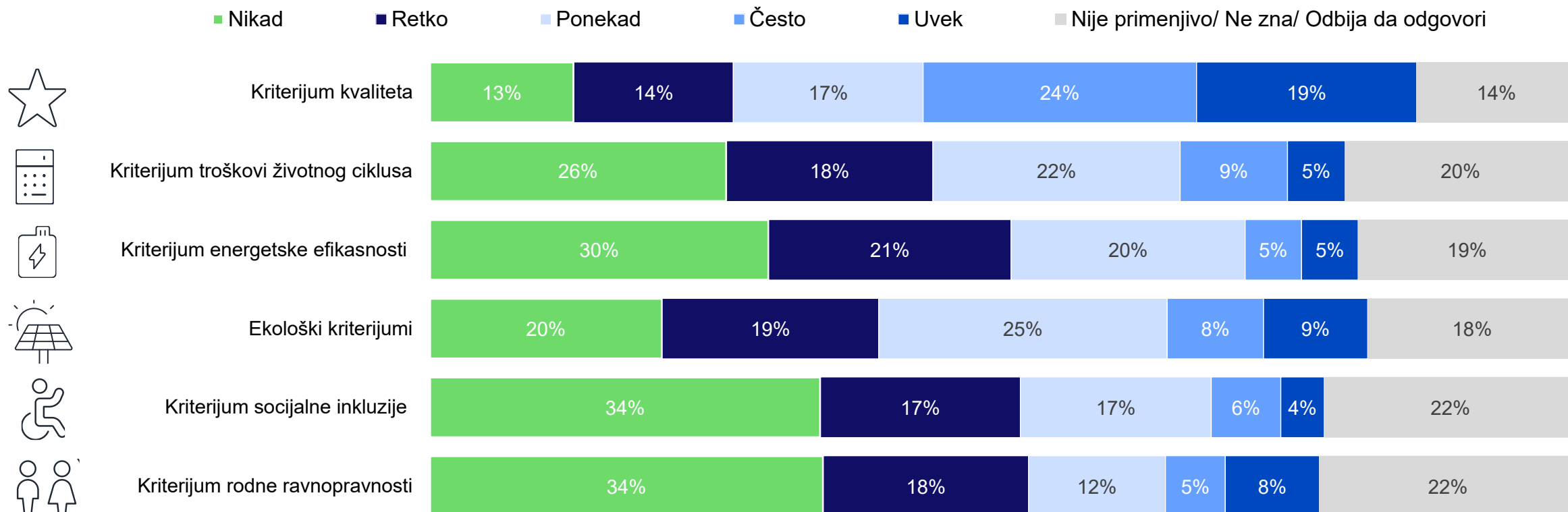
Skoro 90% naručilaca smatra da poseduje sva potrebna znanja za korišćenje Portala javnih nabavki, dok je 77% mišljenja da ima sva neophodna znanja da organizuje postupak javnih nabavki. Da imaju sva potrebna znanja da definišu druge kriterijume osim cene za dodelu ugovora navodi 73% naručioca, ipak čak 89% njih smatra da su im ipak potrebna usavršavanja u cilju sticanja znanja za primenu drugih kriterijuma osim cene.

Imajući u vidu posao koji Vi obavljate, ocenite u kojoj meri se slažete ili ne slažete sa sledećim stavkama. Molim Vas da koristite skalu od 1 do 5, gde 1 znači da se uopšte ne slažete, a 5 da se u potpunosti slažete. Baza: Ukupna populacija naručilaca, N=164

Primena kriterijuma za ocenu ponuda u okviru procesa javnih nabavki

Prilikom vrednovanja ponuda, od navedenih kriterijuma, naručioci najčešće navode da primenjuju kriterijum kvaliteta – 60% navodi da to čini barem ponekad. Ekološke kriterijume barem ponekad primenjuje 43% naručilaca, dok kriterijume troškova životnog ciklusa primenjuje nešto više od trećine. Kriterijum energetske efikasnosti bar ponekada primenjuje 30% naručioca, dok se najređe primenjuju kriterijumi rodne ravnopravnosti i socijalne inkluzije – oko četvrtine naručilaca ih primenjuje ponekad ili češće.

Koliko često primenjujete date kriterijume za ocenu ponuda u okviru procesa javnih nabavki?
Baza: Naručioci koji su bar malo upoznati sa datim kriterijumom, N=164

Učestvovanje u postupcima javnih nabavki i korišćenje kriterijuma kvaliteta

Ponudāči su u protekle četiri godine učestvovali u 32 postupaka u proseku, pri čemu je neki drugi kriterijumi osim najniže cene korišćeni u 7 nabavki u proseku. Skoro svaki drugi ponudāč koji je u prethodne četiri godine učestvovao u bar jednom postupku javne nabavke imao je iskustva samo sa nabavkama u kojima je primenjivan kriterijum najniže cene. Kao najčešći razlog zašto se kriterijum kvaliteta ne koristi češće navodi se nedovoljna obučenost službenika da implementiraju druge kriterijume.

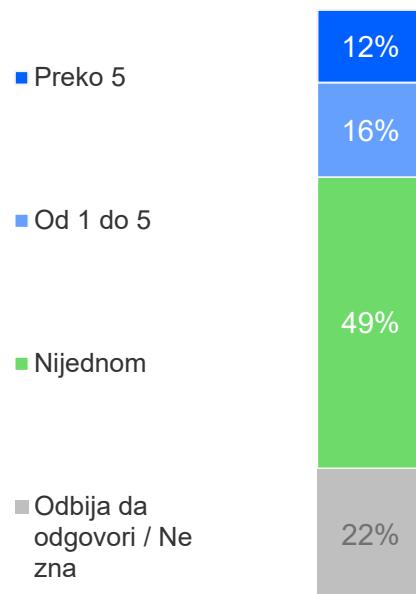
32

Prosečan broj postupaka u kojima su ponudāči učestvovali u poslednje četiri godine

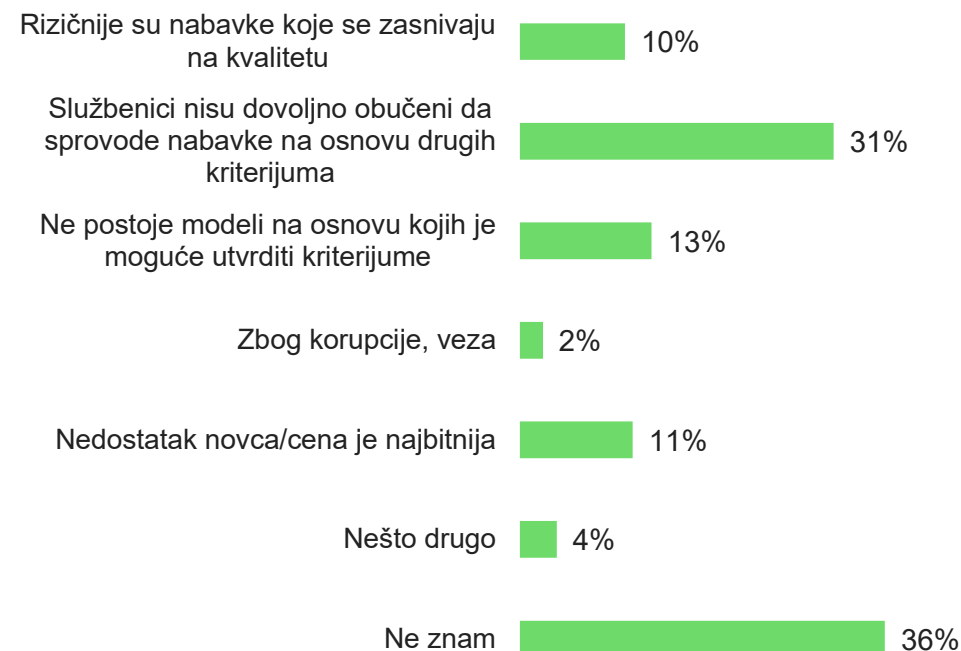
7

Prosečan broj postupaka u kojima je korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu

Postupci u kojima je korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu

Razlozi zbog kojih se kriterijum kvaliteta ne koristi češće

Koliko puta ste u poslednje četiri godine učestvovali u postupcima javnih nabavki?

Baza: Ponudāči koji su učestvovali u javnim nabavkama u poslednje četiri godine (40% od ciljne populacije, N=103)

U koliko postupaka je korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu?

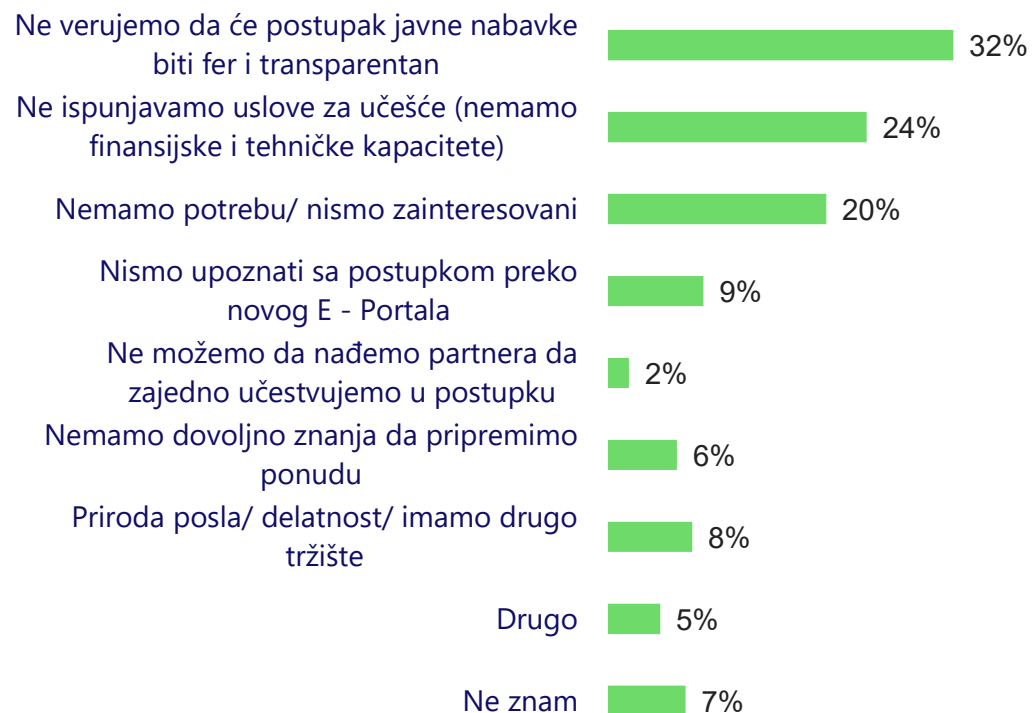
Baza: Ponudāči koji su učestvovali u javnim nabavkama u poslednje četiri godine (40% od ciljne populacije, N=103)

Zašto se, po Vašem mišljenju, ne koristi češće kriterijum kvaliteta u odnosu na najnižu cenu?; Višestruki odgovori Baza: Ponudāči koji su učestvovali u barem jednoj nabavci u poslednje četiri godine u kojoj nije primenjen neki drugi kriterijum osim najniže cene (20% od ciljne populacije, N=51)

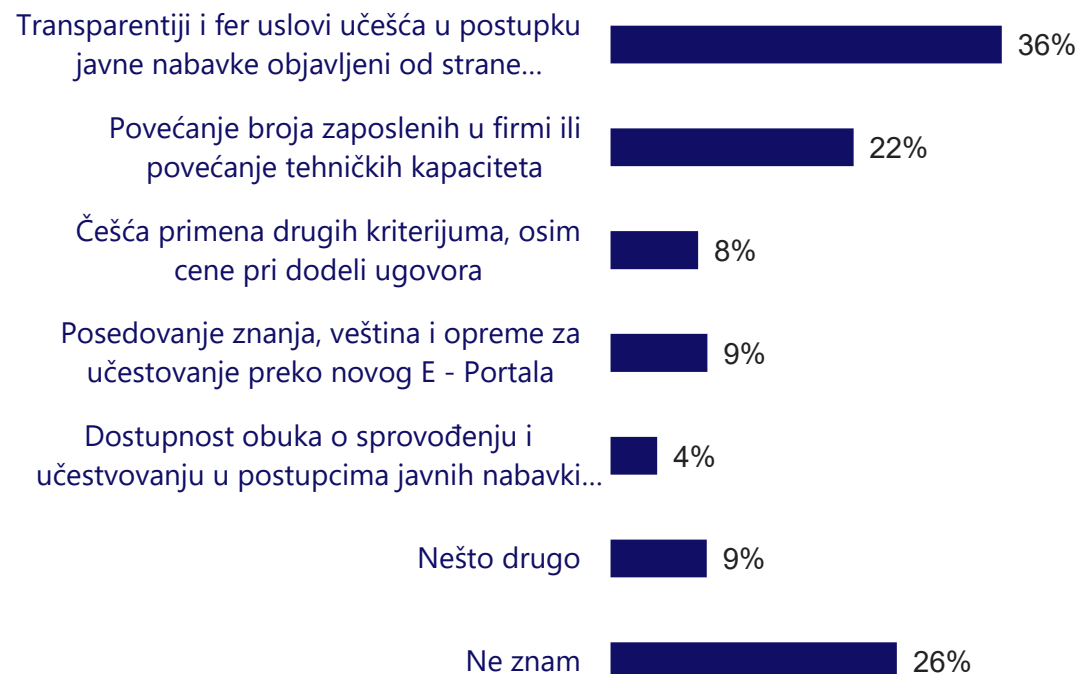
Opšta percepcija – Učestvovanje u procesu javnih nabavki

Nepoverenje da će postupak biti sproveden na fer i transparentan način navodi se kao najčešći razlog neučestvovanja u javnim nabavkama, a zatim i neispunjavanje uslova za učešće od strane ponuđača (nedostatka finansijskih i tehničkih kapaciteta). U skladu sa tim, povećanje transparentnosti procesa, kao i broja zaposlenih/tehničkih kapaciteta bi najviše podstaklo ponuđače da se registruju i učestvuju postupcima javnih nabavki.

Glavni razlog zašto nijednom nisu učestvovali

Šta bi ih navelo da se registruju i učestvuju

Šta su glavni razlozi što nijednom niste učestvovali u procesu javnih nabavki u poslednje četiri godine?
Baza: Ponuđači koji nisu učestvovali ni u jednoj javnoj nabavci u poslednje četiri godine (60% od ciljane populacije, N=155)

Šta bi vas navelo da se u narednom periodu registrujete i učestvujete kao ponuđač u postupcima javnih nabavki?
Baza: Ponuđači koji nisu učestvovali ni u jednoj javnoj nabavci u poslednje četiri godine (60% od ciljane populacije, N=155)

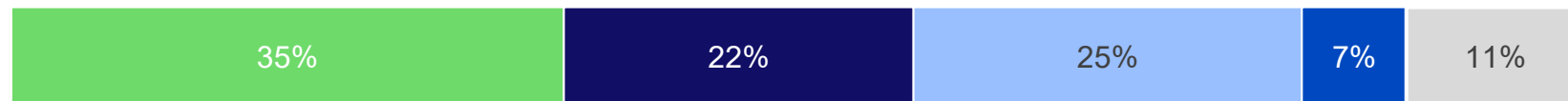
Opšta percepcija – Stavovi građana o javnim nabavkama

Prema mišljenju većine građana (93%) javne nabavke treba da budu strogo kontrolisane, a većina (78%) navodi i da je zainteresovana za način na koji se budžetska sredstva troše kroz ovaj sistem. S druge strane, poverenje u pravednost i transparentnost sistema javnih nabavki ima nešto manje od trećine građana (31%).

■ U potpunosti se ne slažem ■ Donekle se ne slažem ■ Donekle se slažem ■ U potpunosti se slažem ■ Ne znam

Imam poverenja da se sistem javnih nabavki sprovodi na pravedan i transparentan način

Interesuje me način na koji se budžetska sredstva troše kroz sistem javnih nabavki

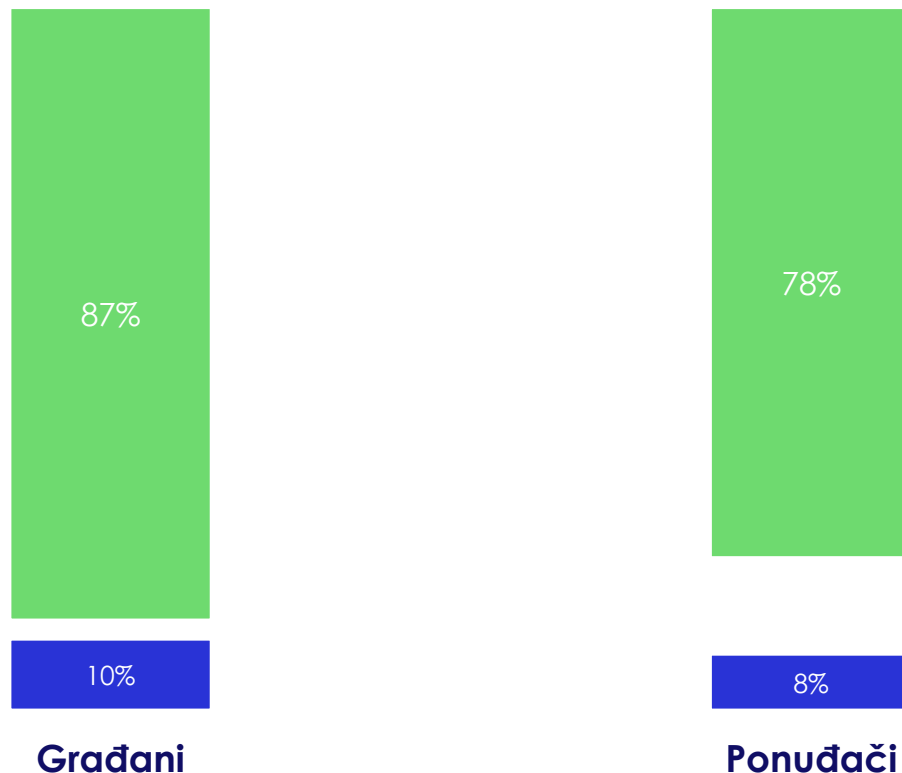
Javne nabavke treba da budu strogo kontrolisane

U kojoj meri se slažete sa sledećim tvrdnjama?
Baza: Ukupna ciljna populacija građana, N=1011

Opšta percepcija – Kriterijum najniže cene vs. kriterijum kvaliteta

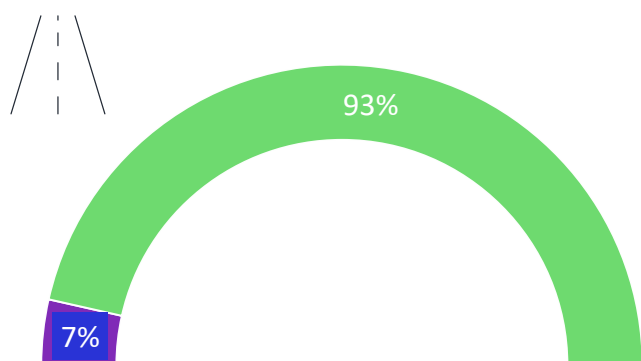
Većina građana i ponuđača smatra da u javnim nabavkama prednost treba dati kriterijumu kvaliteta, a ne voditi se isključivo najnižom cenom.

- Javne nabavke treba sprovoditi po kriterijumu kvaliteta, tako da kvalitet dobijenih dobara, usluga ili izvršenih radova bude što bolji
- Javne nabavke treba sprovoditi po kriterijumu najniže cene, tako da količina dobijenih dobara, usluga ili izvršenih radova bude što veća

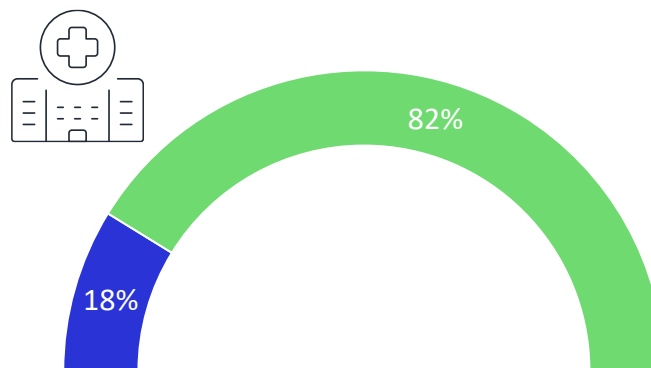
Opšta percepcija – kvantitet naspram kvaliteta usluga prilikom javnih nabavki

Većina građana bi radije birala kvalitetnije puteve, čak i ako bi to značilo manje kilometara, a većina je i mišljenja da bi prilikom nabavke vozila javnog prevoza prioritet trebalo da bude zaštita životne sredine, čak i ako to podrazumeva manji broj vozila. I kada je reč o kupovini medicinske opreme, većina smatra da se treba rukovoditi kvalitetom i nabavljati savremeniju i kvalitetniju medicinsku opremu pa makar to značilo da bi te usluge bile dostupne manjem broju građana.

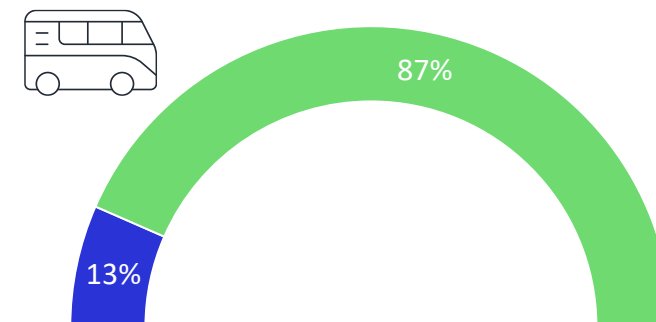
Bolje je izgraditi **ŠTO VIŠE KILOMETARA PUTEVA**, da ih imamo što više i da su mesta bolje povezana, pa makar i lošijeg kvaliteta što bi potencijalno značilo da će morati da se popravljaju za par godina.

Bolje je izgraditi **ŠTO KVALITETNIJE PUTEVE**, pa makar to značilo da će se manje km puteva izgraditi, ali neće biti potrebe za skorim popravkama.

Potrebno je nabavljati **ŠTO VIŠE MEDICINSKE OPREME**, pa i lošijeg kvaliteta, jer bi to značilo da je zdravstvena usluga dostupna većem broju građana, pa makar to značilo da je ona slabijeg kvaliteta i pouzdanosti.

Bolje je nabavljati **SAVREMENIJU I KVALITETNIJU MEDICINSKU OPREMU**, jer bi to značilo kvalitetniju i pouzdaniju zdravstvenu uslugu, pa makar to značilo da bi te usluge bile dostupne manjem broju građana.

Pri nabavci vozila javnog prevoza neophodno je voditi se **KRITE RIJUMOM NAJNIŽE CENE**, i time građanima obezbediti što veći broj vozila, pa makar to značilo i potencijalno veće zagađenje životne sredine.

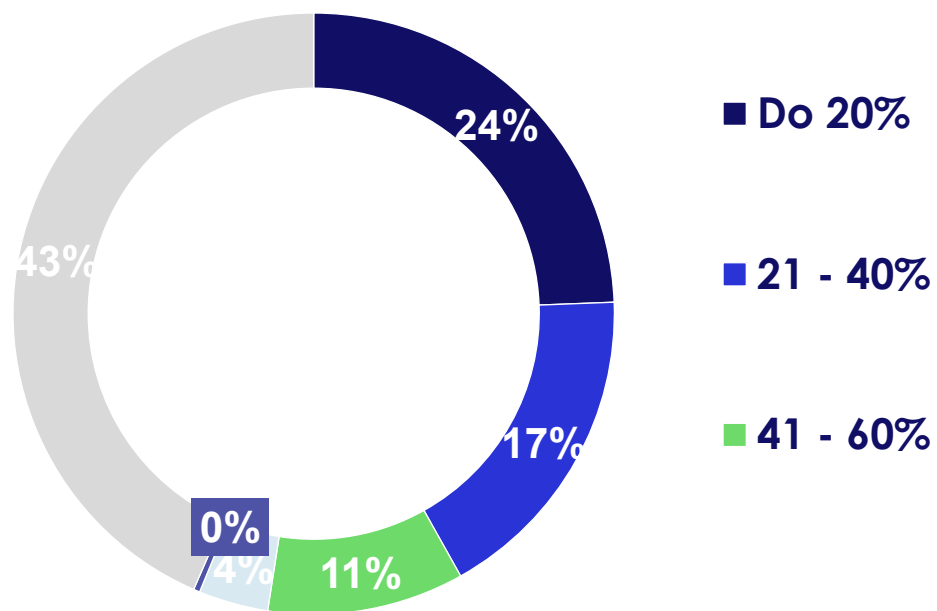
Pri nabavci vozila javnog prevoza neophodno je voditi se **KRITE RIJUMOM ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE**, i time građanima obezbediti vozila koja minimalno zagađuju životnu sredinu, pa makar to značilo i manji broj vozila.

Molimo da za svaki ponuđeni set tvrdnji odaberete onu za koju biste se Vi odlučili ukoliko biste bili u prilici da donosite odluke o javnim nabavkama?

Baza: Ukupna populacija građana (N=1011)

Opšta percepcija – Mišljenje građana o javnoj potrošnji kroz javne nabavke

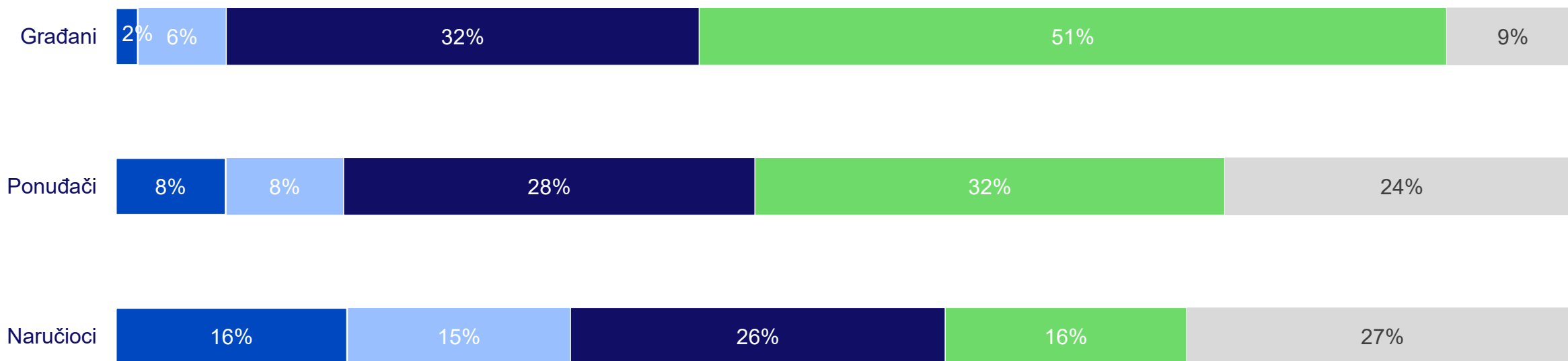
Svaki četvrti građanin smatra da javne nabavke čine do 20% budžeta za tekuću godinu, trećina je mišljenja da je izdvajanje veće, dok 43% njih nije u stanju da proceni koji iznos budžeta za 2024. godinu je izdvojen za javne nabavke.

Korupcija – Mišljenje o prisustvu korupcije u javnim nabavkama

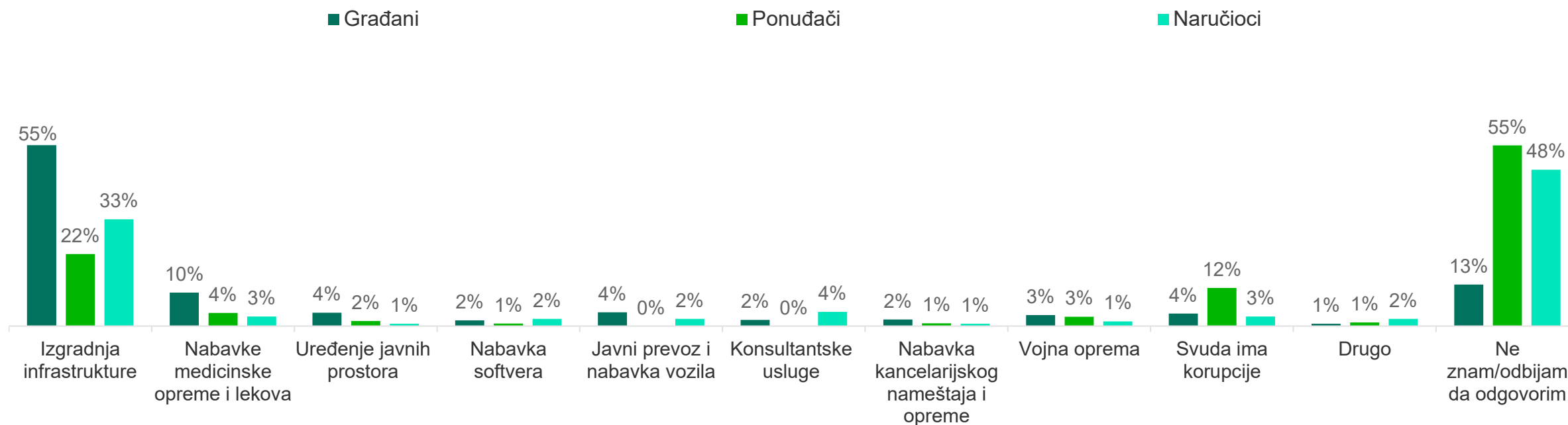
Većina građana smatra da postoji korupcija u javnim nabavkama, a istog stava je i većina ponuđača. Udeo naručioca koji dele ovo mišljenje je nešto manji - 42% navodi da je korupcija prisutna u nekoj meri, dok nešto manje od trećine smatra da korupcije nema u javnim nabavkama.

■ Korupcija nije prisutna ■ Korupcija uglavnom nije prisutna ■ Korupcija je uglavnom prisutna ■ Korupcija je prisutna u velikoj meri ■ Ne zna/ Odbija da odgovori

Korupcija – Rasprostranjenost korupcije

Izgradnja infrastrukture se, u okviru sve tri populacije, prepoznaje kao oblast u kojoj je korupcija najrasprostranjenija. Više od polovine građana smatra da je korupcija najrasprostranjenija u ovoj oblasti, trećina naručioca ima isto mišljenje, kao i nešto više od petine ponuđača. Ipak, treba imati u vidu da oko polovine naručioca, i nešto više od polovine ponuđača koji smatraju da korupcija postoji, ne mogu da navedu u okviru koje oblasti javnih nabavki je najprisutnija.

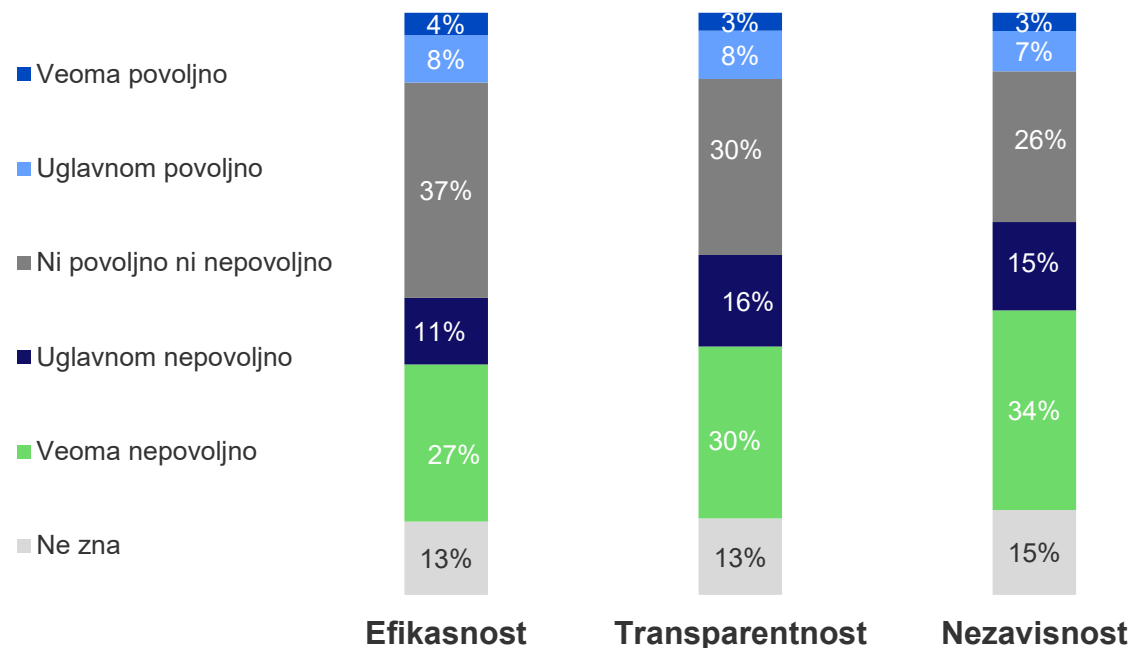
U kojoj od sledećih oblasti vezanih za javne nabavke smatrate da je korupcija najrasprostranjenija?

Baza: Oni koji smatraju da u procesima javnih nabavki u Srbiji prisutna korupcija (98% od građana, N=995; 92% od ponuđača, N=238; 84% od naručilaca, N=138)

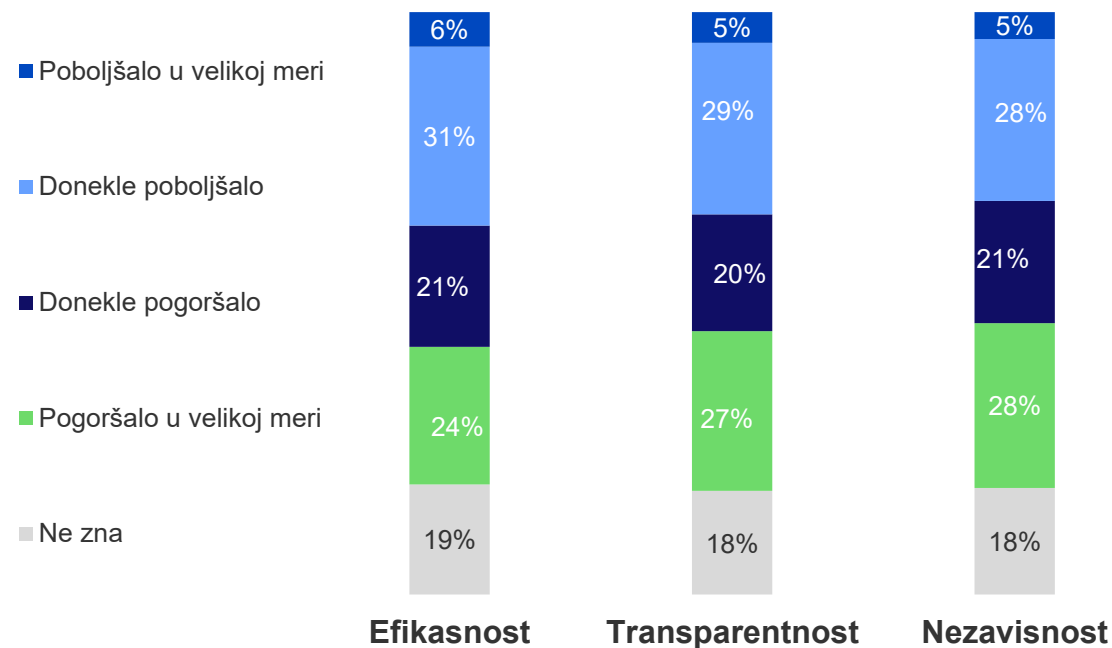
Reforma – Efikasnost, transparentnost i nezavisnost javnih nabavki

Preovlađuju negativni i neutralni stavovi građana o trenutnom stanju javnih nabavki. Polovina nezavisnost ocenjuje nepovoljno, 46% loše ocenjuje transparentnost, dok 38% nepovoljno ocenjuje efikasnost. Kada je reč o promenama u ovim aspektima u odnosu na period od pre 5 godina, skoro polovina smatra da je došlo do pogoršanja u svim aspektima, dok nešto više od trećine prepoznaje napredak u efikasnosti, a trećina u transparentnosti i nezavisnosti.

Trenutno

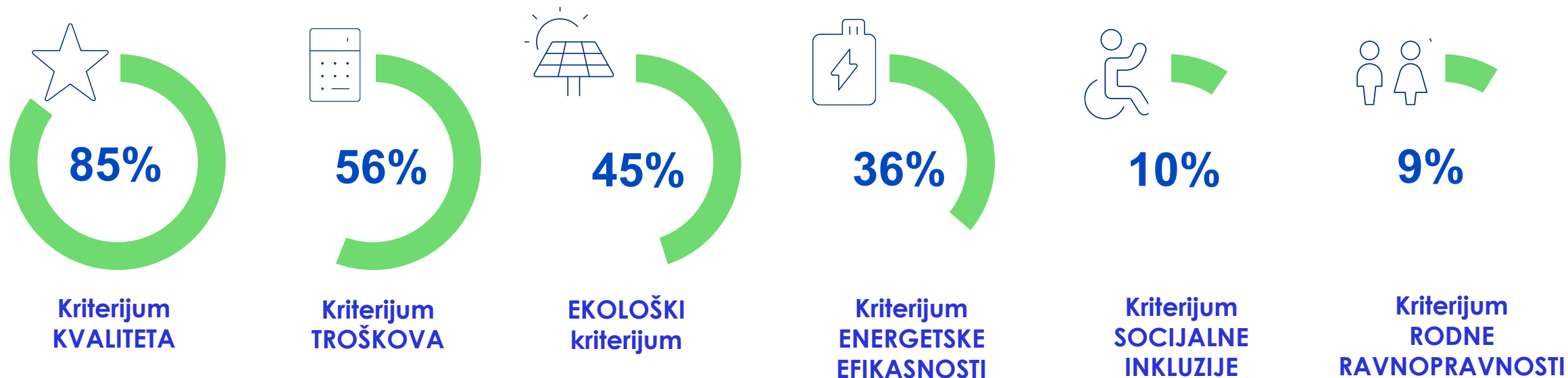

U odnosu na period pre 5 godina

Reforma – Bitni kriterijumi za nabavku dobara/usluga

Za većinu građana kriterijum kvaliteta je najvažniji kriterijum za javne nabavke dobara i usluga, a zatim sledi kriterijum troškova i ekološki kriterijum.

Kada su u pitanju javne nabavke u Srbiji, koji od sledećih kriterijuma smatrate da je najvažniji za nabavku dobara ili usluga? A koji bi bio drugi najvažniji? A treći?

Baza: Ukupna populacija građana (N=1011)

Reforma – Poverenje u institucije – podaci o javnim nabavkama

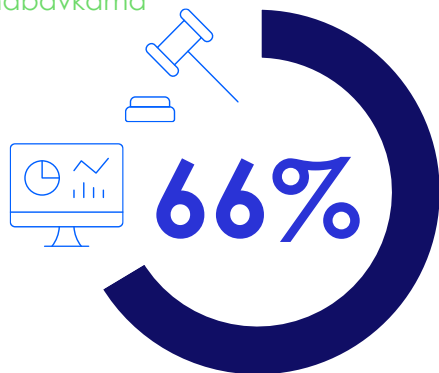
Skoro svaki treći građanin nije znao da navede u koju od ponuđenih institucija ima najviše poverenja kada je reč o iznošenju podataka o javnim nabavkama. S druge strane, oni koji su dali odgovor, najčešće navode nevladine organizacije i medije.

Iskustva – Novi zakon, Portal javnih nabavki i dokumentacija

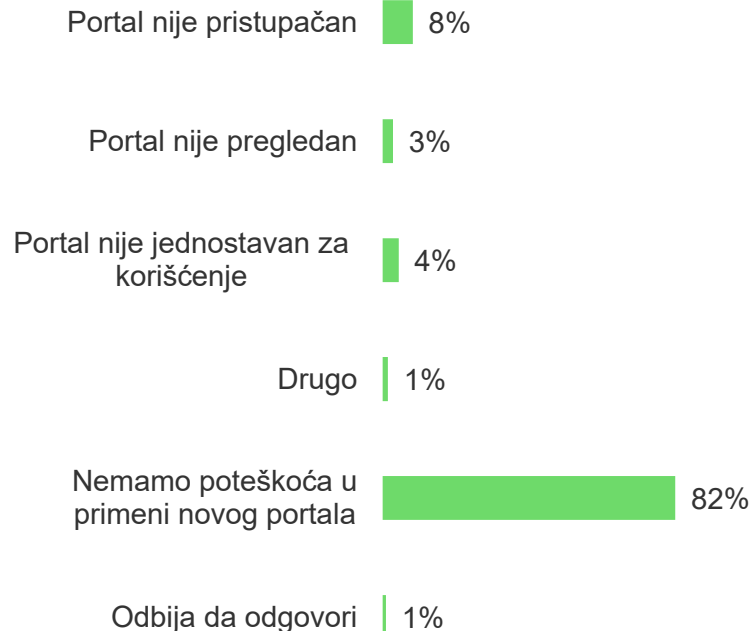
Dve trećine ponuđača smatra da su Zakon o javnim nabavkama i Portal doprineli lakšem učestvovanju u postupcima nabavki. Većina ponuđača koji su učestvovali u javnim nabavkama u poslednje četiri godine navodi da nije imalo poteškoća pri korišćenju Portala, dok 8% navodi da portal nije pristupačan, a 4% da nije jednostavan za korišćenje. Nešto više od trećine navodi da su donekle ili u velikoj meri imali teškoća prilikom prikupljanja dokumentacije, dok 45% ističe da uopšte nije bilo poteškoća.

88% ponuđača koji su učestvovali u javnim nabavkama

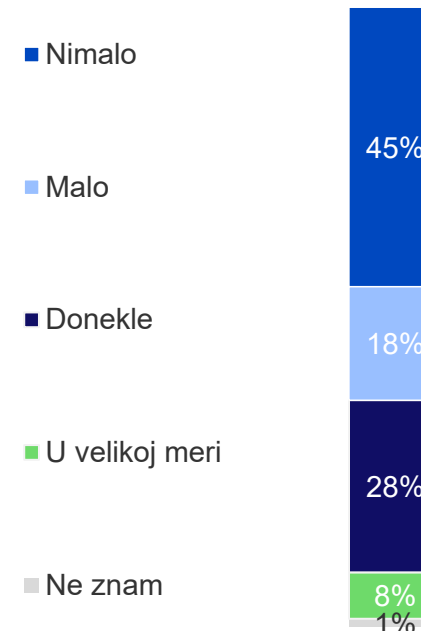

ponuđača smatra da su Zakon o javnim nabavkama i Portal javnih nabavki doprineli lakšem učestvovanju u postupcima nabavki

Teškoće u korišćenju portala za javne nabavke*

Teškoća prilikom prikupljanja potrebne dokumentacije za učešće*

* % među onima koji su su u poslednje četiri godine učestvovali u javnim nabavkama

Da li smatrate da su Zakon o javnim nabavkama i Portal javnih nabavki doprineli da se lakše učestvuje u postupcima javnih nabavki?

Baza: Ukupna populacija ponuđača (N=258)

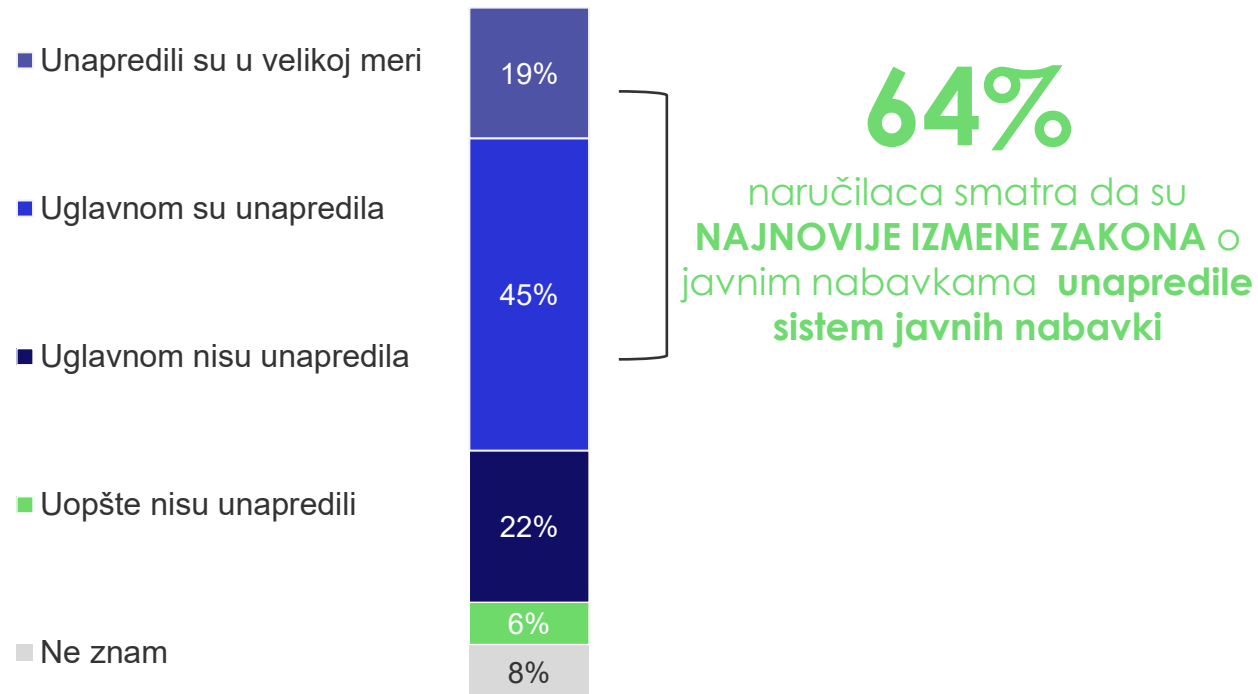
Da li imate neke poteškoće u primeni Portala za javne nabavke?

Baza: Ponuđači koji su učestvovali u javnim nabavkama u poslednje četiri godine (40% od ciljne populacije, N=103)

Koliko vam je teško da prikupite svu potrebnu dokumentaciju za učešće u postupku?

Iskustva – Najnovije izmene Zakona o javnim nabavkama

Skoro dve trećine naručilaca smatra da su najnovije izmene Zakona o javnim nabavkama unapredila sistem javnih nabavki, dok je 28% mišljenja da tim izmenama sistem nije unapređen.

Iskustva – Problemi u postupcima javnih nabavki

Nedovoljan broj ponuđača koji učestvuju u postupcima javnih nabavki prepoznaje se kao najveći problem sa organizovanjem i sprovođenjem javnih nabavki među naručiocima, Neadekvatno istraživanje tržišta kao problem opaža četvrtina naručilaca, a isti broj navodi da je prekomerna upotreba kriterijuma najniže cene problem u postupku javnih nabavki.

Nedovoljan broj ponuđača koji učestvuje u postupcima javne nabavke

12%

Dugo trajanje postupka za donošenje odluke Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki

Neadekvatno istraživanje tržišta

9%

Veliki broj neprihvatljivih ponuda

Prekomerna upotreba kriterijuma najniže ponuđene cene

7%

Loš nadzor nad izvršenjem ugovora o javnoj nabavci

Odsustvo javno dostupnog spiska negativnih referenci

4%

Restriktivno definisani kriterijumi za učestvovanje u postupcima javnih nabavki

Česte izmene plana javnih nabavki

3%

Često podnošenje zahteva za zaštitu prava Republičkoj komisiji za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki

Iskustva – Postupci javnih nabavki, kriterijum kvaliteta

Naručioci su u proseku 67 puta sprovodili postupak javnih nabavki u poslednje četiri godine, a u proseku je u 7 postupaka korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu. Kao razloge zašto češće ne koriste kriterijum kvaliteta u javnim nabavkama, naručioci najčešće navode nedovoljan budžet, rizičnost ovakvih nabavki i nedostatak modela za određivanje kriterijuma kvaliteta.

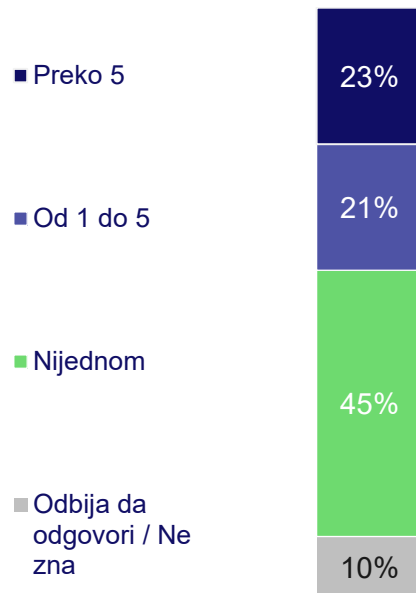
67

Prosečan broj postupaka koje su naručioci sproveli u prethodne četiri godine

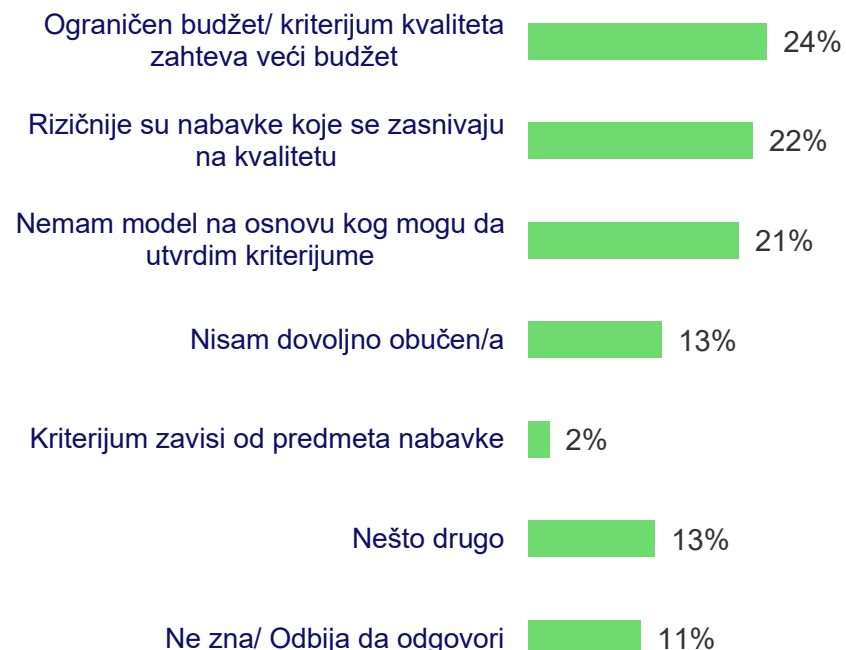
7

Prosečan broj postupaka u kojima je korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu

Postupci u kojima je korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu

Razlozi zbog kojih se kriterijum kvaliteta ne koristi češće

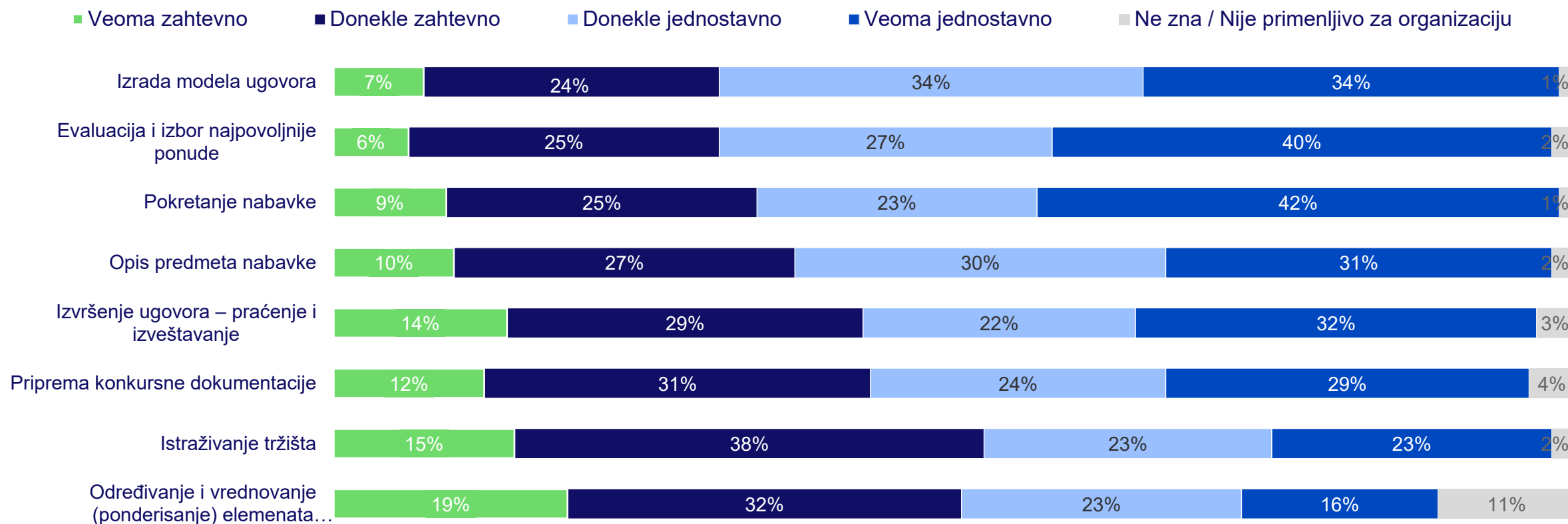
Koliko puta ste u poslednje četiri godine sprovodili postupke javnih nabavki?
Baza: Ukupna populacija naručilaca (N=164)

U koliko postupaka je korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu?
Baza: Ukupna populacija naručilaca (N=164)

Zašto se ne koristi češće kriterijum kvaliteta u odnosu na najnižu cenu?
Višestruki odgovori Baza: Naručioci koji su sprovodili barem jednu nabavku u poslednje četiri godine u kojoj nije primenjen neki drugi kriterijum osim najniže cene (87% od ciljane populacije)

Iskustva – Zahtevnost elemenata postupka javne nabavke

Iz ugla naručilaca, najjednostavniji aspekt javnih nabavki je izrada modela ugovora, a zatim evaluacija izbor najpovoljnije ponude. Na trećem mestu nalazi se pokretanje nabavke, koje oko dve trećine naručilaca smatra jednostavnim procesom, dok ga trećina smatra izazovnim. S druge strane, više od polovine naručioca određivanje i vrednovanje elemenata kriterijuma ENP i istraživanje tržišta ocenjeno je kao komplikovano.

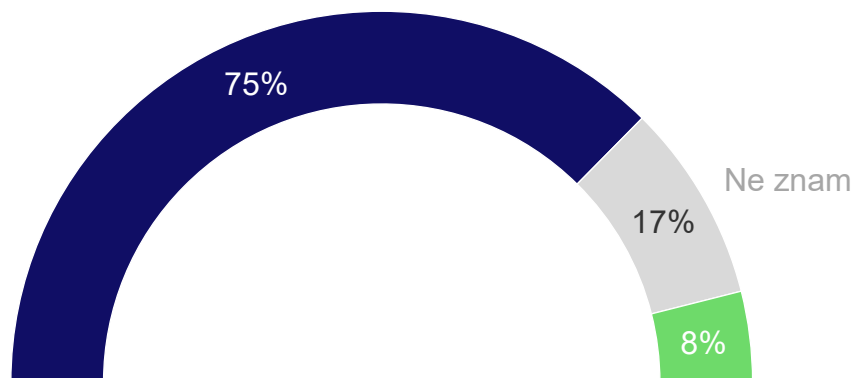

Kako biste ocenili zahtevnost svakog od sledećih elemenata postupka javne nabavke?
Baza: Ukupna populacija naručilaca (N=164)

Kontrola kvaliteta – Korišćenje i dostupnost nalaza kontrole kvaliteta

Među ponuđačima preovladava mišljenje da kontrola kvaliteta treba da bude jedan od kriterijuma u narednim nabavkama, a velika većina smatra da nalazi kontrole kvaliteta treba da budu javno dostupni.

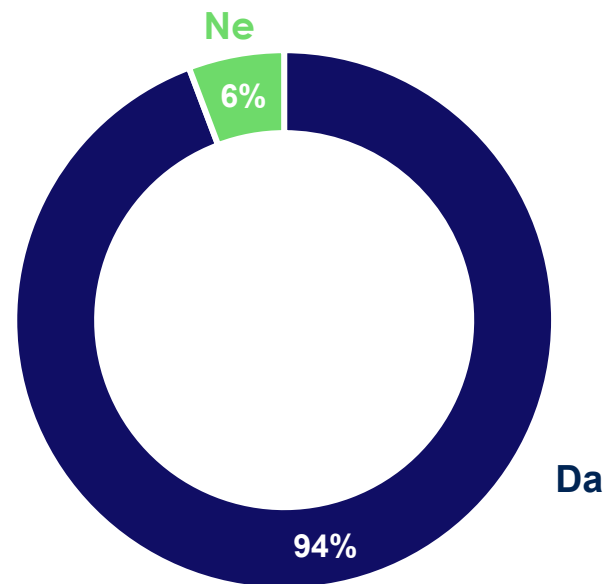
Korišćenje kontrole kvaliteta pruženih usluga prilikom dodele narednih nabavki

Nalazi kontrole kvaliteta treba da budu jedan od kriterijuma u narednim nabavkama

Ne treba koristiti nalaze kontrole kvaliteta u narednim nabavkama

Javno objavljivanje kvaliteta pruženih usluga za svakog ponuđača na portalu

Da

Ne

Kako ocenjujete ideju da se nalazi kontrole kvaliteta pruženih usluga koriste prilikom dodele narednih nabavki?
Baza: Ukupna populacija ponuđača (N=258)

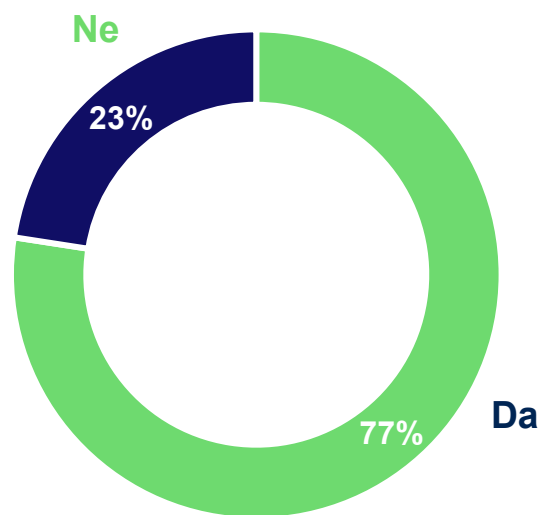
Da li smatrate da nalazi kontrole kvaliteta pruženih usluga treba da budu javno objavljeni za svakog ponuđača na portalu?
Baza: Ukupna populacija ponuđača (N=258)

Kontrola kvaliteta sprovođenja ugovora

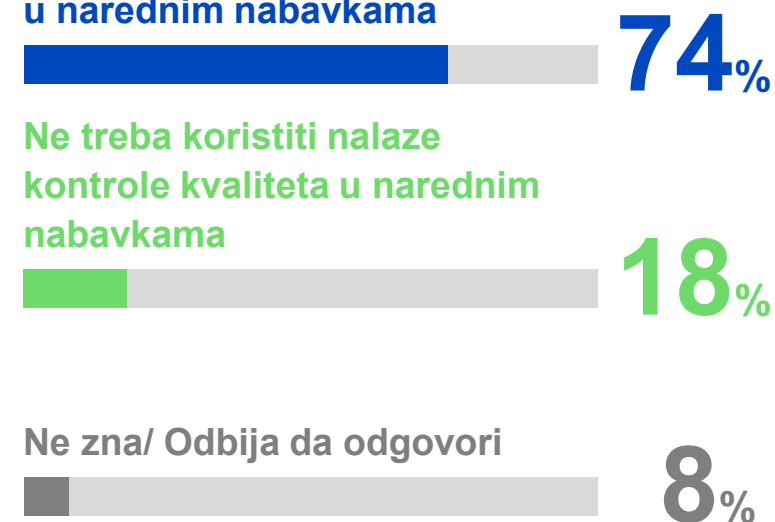
Više od polovine naručilaca navodi da se vrši kontrola kvaliteta javnih nabavki i da je veoma temeljna, dok je nešto manje od trećine mišljenja da se kontrola vrši, ali da su potrebna poboljšanja. U kontekstu transparentnosti kontrole kvaliteta, većina naručilaca je mišljenja da nalazi kontrole treba da budu javno objavljeni na portalu. Dodatno, tri četvrtine naručilaca smatra da rezultati kontrole kvaliteta treba da budu jedan od kriterijuma na kom će se zasnivati odluke o narednim nabavkama.

Javno objavljivanje nalaza kontrole kvaliteta za svakog ponuđača na portalu

Nalazi kontrole kvaliteta treba da budu jedan od kriterijuma u narednim nabavkama

Prema vašim saznanjima da li se vrši adekvatna kontrola kvaliteta dobijenih dobara, usluga ili izvršenih radova, odnosno kontrola sprovođenja ugovora?

Da li smatrate da nalazi kontrole kvaliteta treba da budu javno objavljeni za svakog ponuđača na portalu?

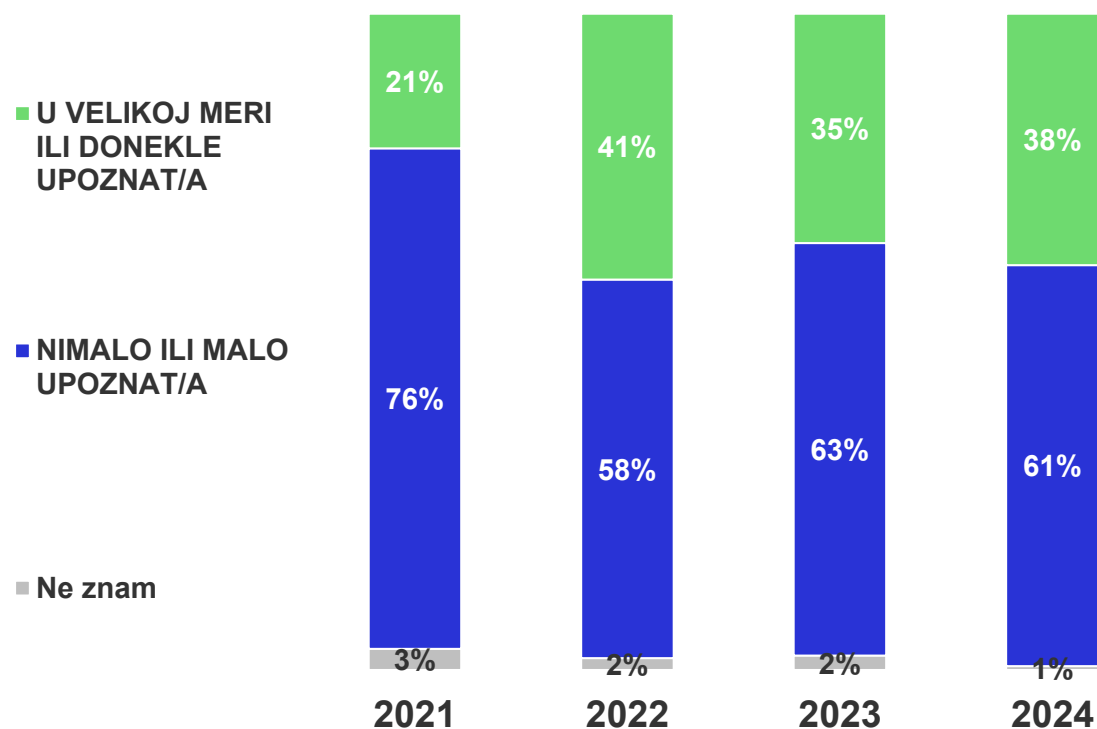
Baza: Ukupna populacija naručilaca (N=164)

Kako ocenjujete ideju da se nalazi kontrole kvaliteta koriste prilikom dodele narednih nabavki?

Upoznatost i ocena sistema javnih nabavki

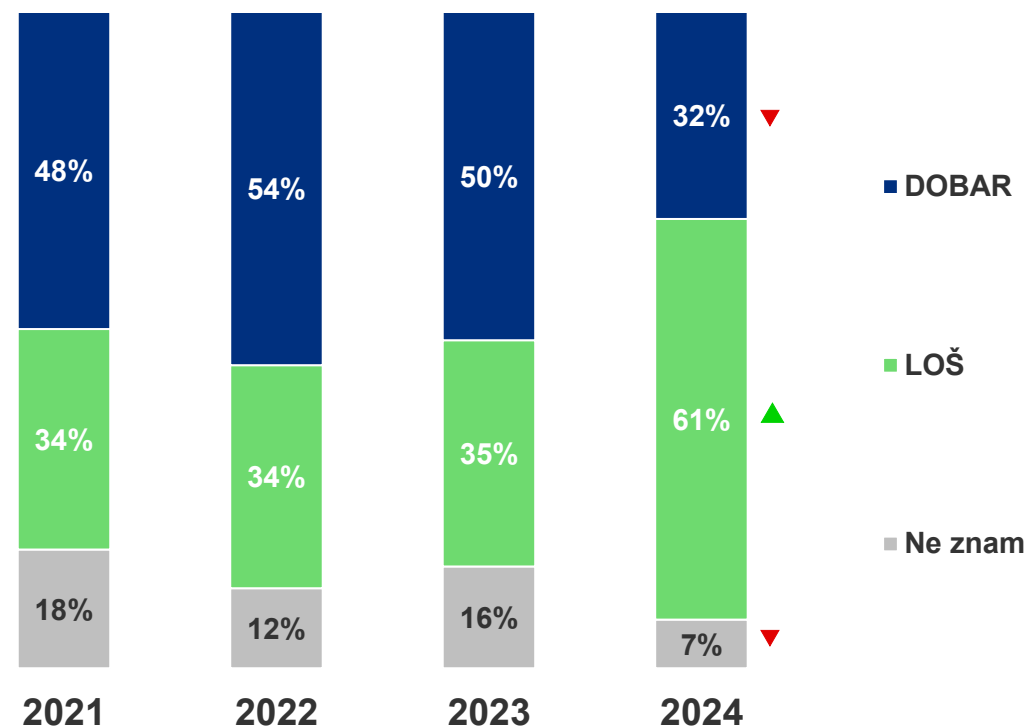
Slično kao i prošle godine, nešto manje od dve petine građana navodi da je donekle ili u velikoj meri upoznato sa sistemom javnih nabavki. Kada je reč o oceni sistema, ove godine se, u odnosu na 2023. godinu, značajno povećao broj građana koji smatraju da je sistem javnih nabavki loš.

Upoznatost sa sistemom javnih nabavki

Ocena sistema javnih nabavki

% među onima koji su upoznati

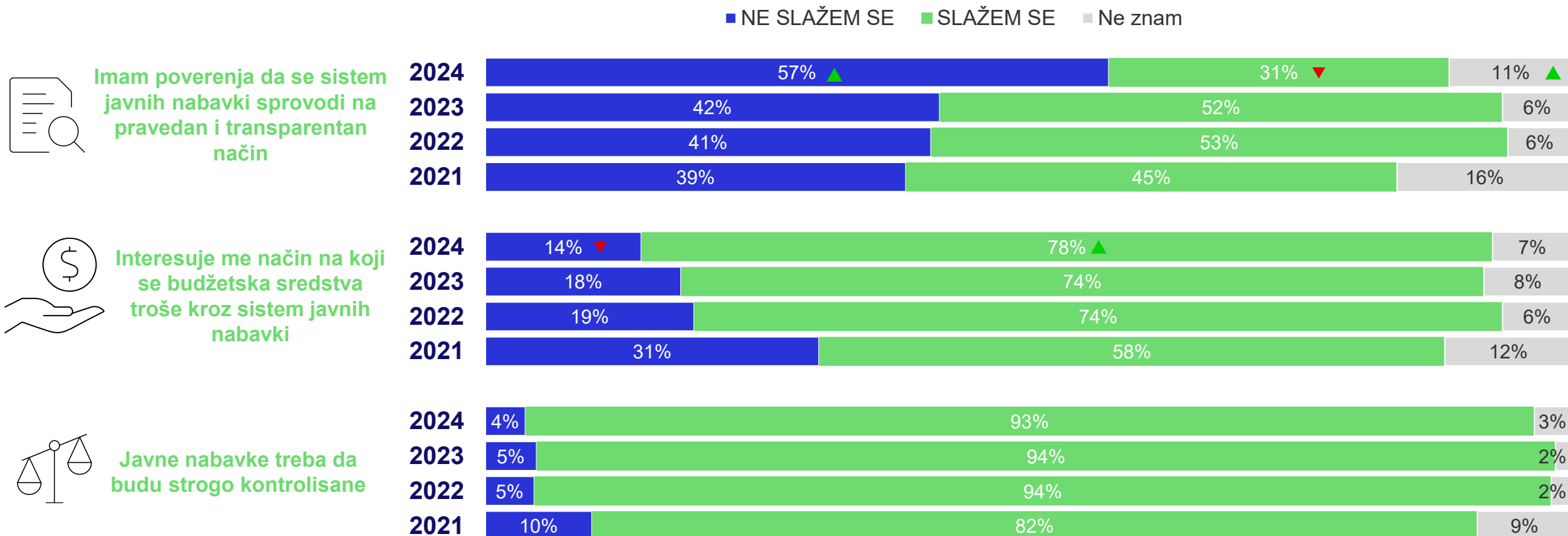
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

U kojoj meri biste rekli da ste upoznati sa sistemom javnih nabavki?
Baza: Ukupna ciljna populacija

A kako biste ocenili postojeći sistem javnih nabavki?
Baza: Građani koji su upoznati sa sistemom javnih nabavki (2021: 53%; 2022: 70%; 2023: 65%; 2024: 70%)

Stavovi građana o javnim nabavkama

U poređenju s prethodnom godinom, značajno je porastao broj građana koji navodi da nema poverenja da se sistem javnih nabavki sprovodi na pravedan i transparentan način, kao i procenat onih koji navode da su zainteresovani da saznaju kako se budžetska sredstva troše kroz sistem javnih nabavki.

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

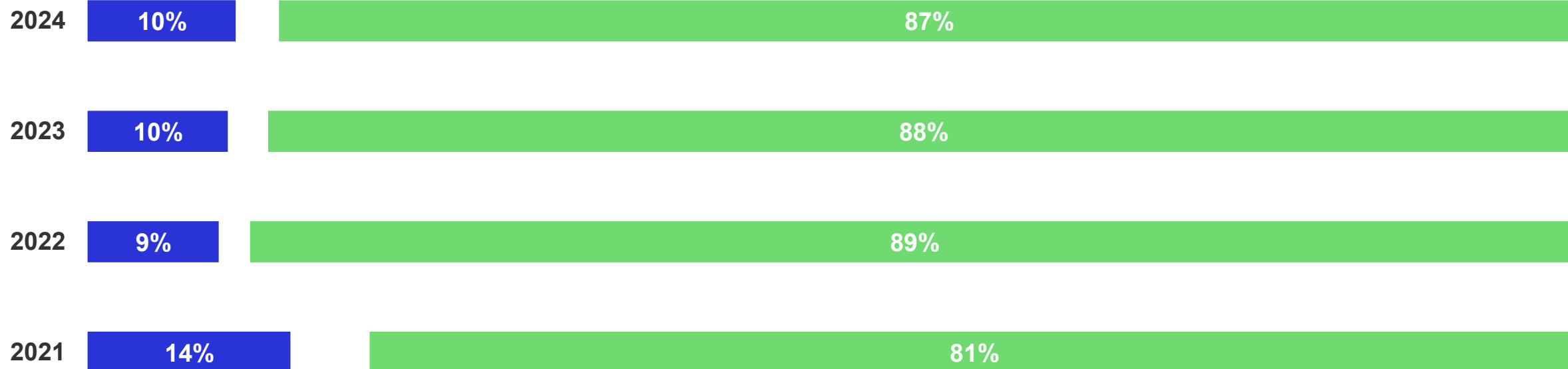
U kojoj meri se slažete sa sledećim tvrdnjama?
Baza: Ukupna ciljna populacija građana

Kriterijum najniže cene vs. kriterijum kvaliteta

Kao i prošle godine, većina građana smatra da u postupcima javnih nabavki kriterijum kvaliteta treba da ima prednost u odnosu na najnižu ponuđenu cenu.

**Javne nabavke treba sprovoditi po KRITERIJUMU
NAJNIŽE CENE, tako da količina dobijenih
dobara, usluga ili izvršenih radova bude što veća**

**Javne nabavke treba sprovoditi po KRITERIJUMU
KVALITETA, tako da kvalitet dobijenih dobara,
usluga ili izvršenih radova bude što bolji**

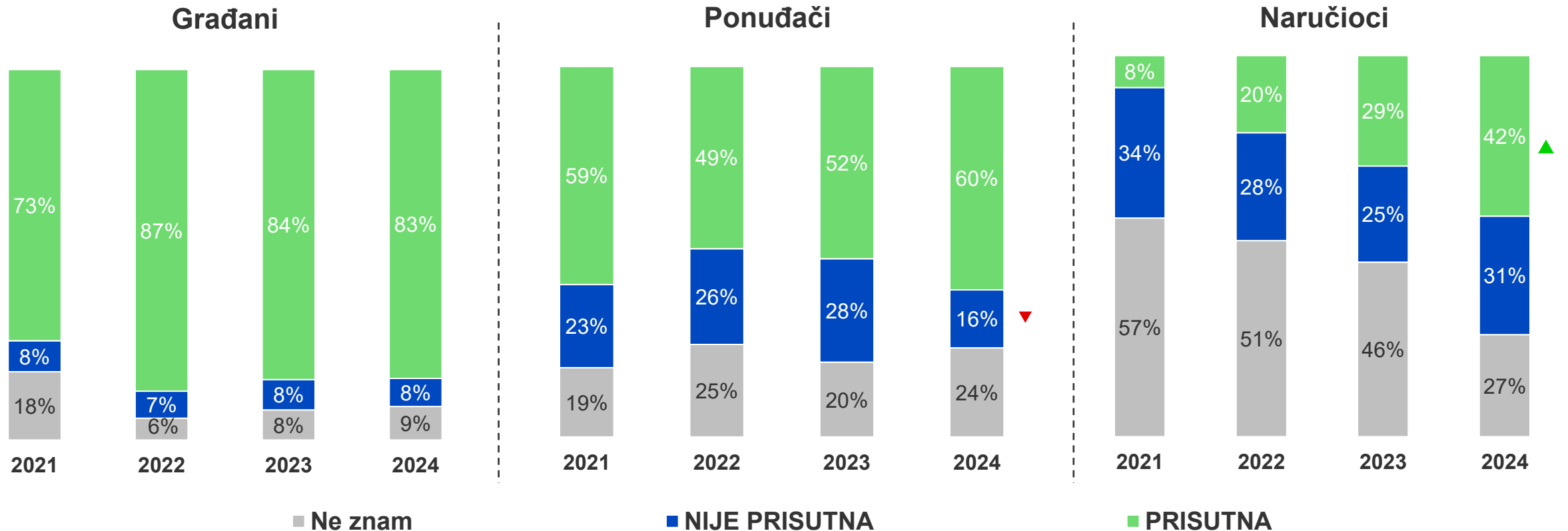

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Molimo označite tvrdnju sa kojom se više slažete.
Baza: Ukupna ciljna populacija građana

Mišljenje o prisustvu korupcije u javnim nabavkama

Kao i prethodne godine, većina građana smatraja da je korupcija prisutna u javnim nabavkama. Isto smatra i više od polovine ponuđača, a broj onih koji navode da korupcija nema značajno se smanjio u odnosu na prethodnu godinu. Da je korupcija prisutna u javnim nabavkama smatra i nešto više od dve petine naručilaca, a udeo naručilaca sa ovim stavom značajno je porastao u poređenju sa prethodnim talasom.

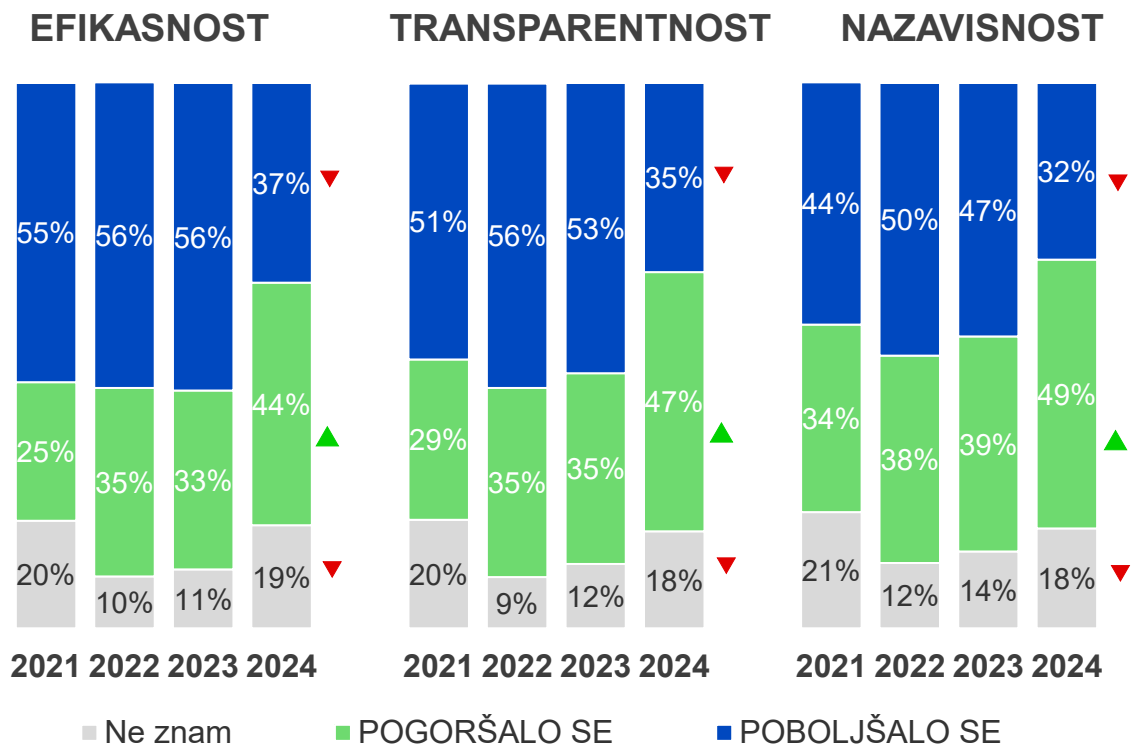
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Po vašem mišljenju da li je u procesima javnih nabavki u Srbiji prisutna korupcija?
Baza: Ukupna ciljna populacija građana, ponuđača i naručilaca

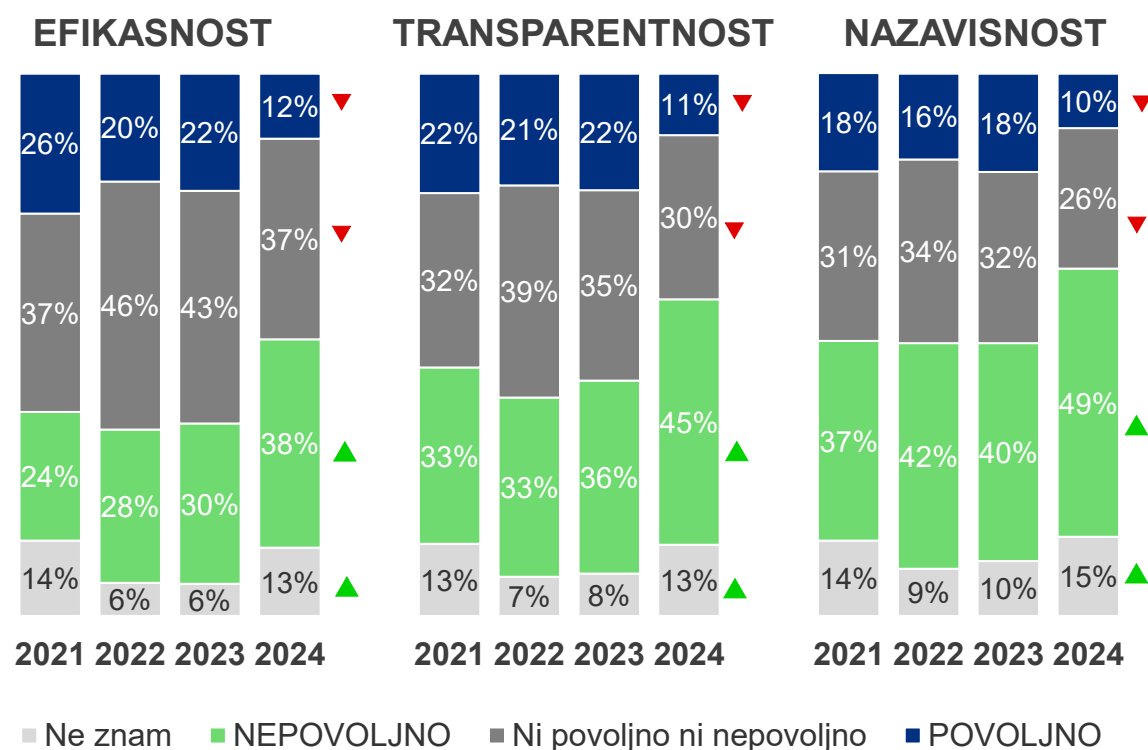
Efikasnost, transparentnost i nezavisnost javnih nabavki

U ovom talasu značajno je porastao broj građana koji efikasnost, transparentnost i nezavisnost sistema javnih nabavki u zemlji ocenjuju negativno, dok se broj onih sa pozitivnim stavovima značajno smanjio. Takođe, građani značajno češće nego prethodne godine navode da su se svi aspekti javnih nabavki pogoršali u odnosu na period od pre pet godina.

PRE 5 GODINA

TRENUTNO

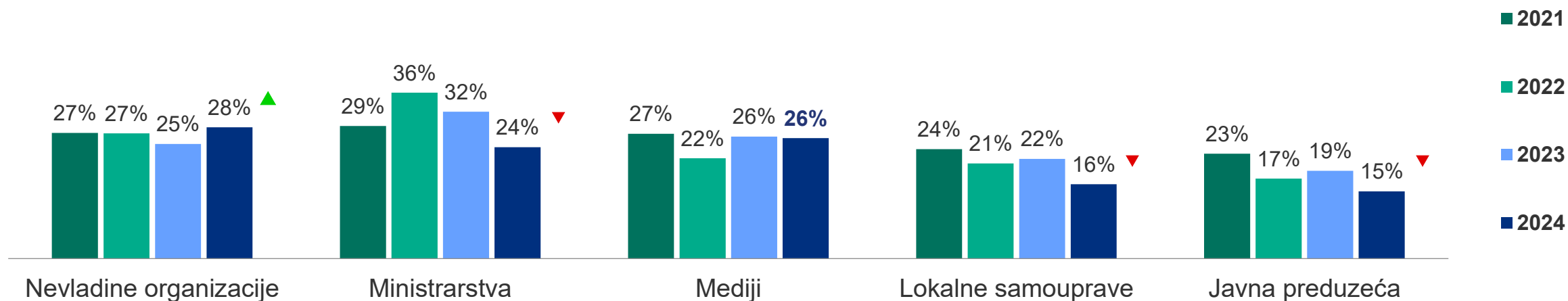
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

U odnosu na period od pre 5 godina, kako biste ocenili transparentnost, efikasnost i nezavisnost sistema javnih nabavki u Srbiji?
Baza: Ukupna ciljna populacija građana

Kako biste ocenili transparentnost, efikasnost i nezavisnost sistema javnih nabavki u Srbiji sada?
Baza: Ukupna ciljna populacija građana

Poverenje u institucije – podaci o javnim nabavkama

Kada su u pitanju informacije o javnim nabavkama, broj građana koji navode da najviše poverenja imaju u nevladine organizacije značajno je porastao u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, ove godine građani izražavaju značajno manje poverenja u informacije koje iznose ministarstva, lokalne samouprave i javna preduzeća.

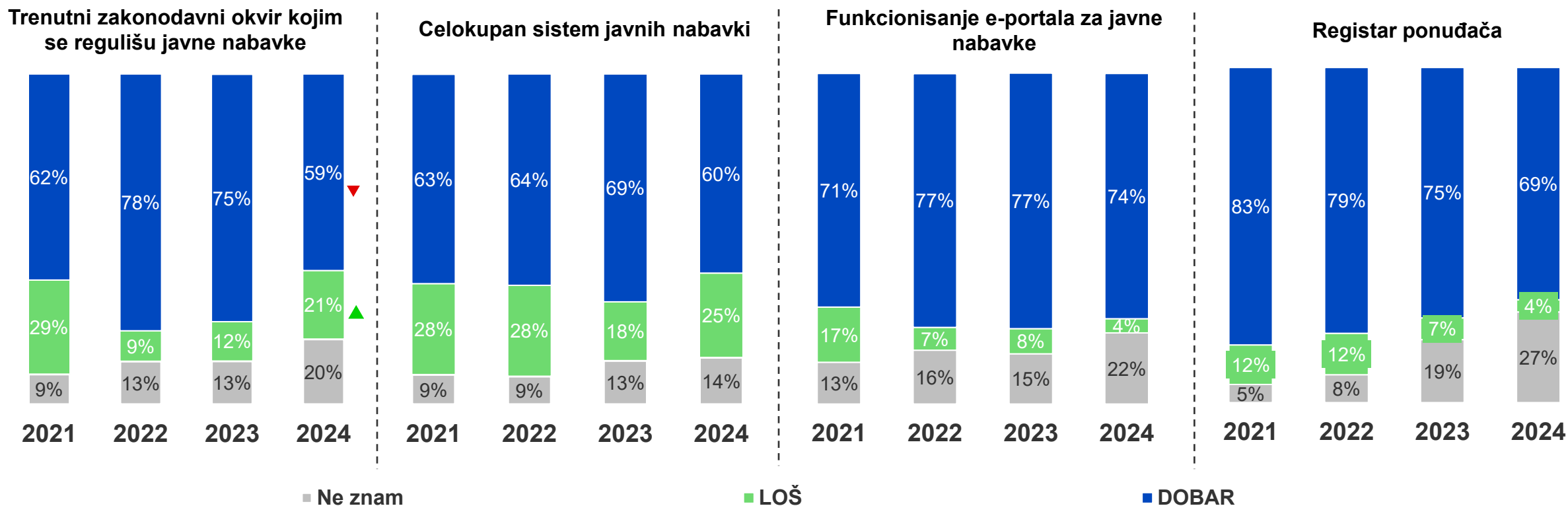

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Zadovoljstvo aspektima javne nabavke

Ponuđači, koji su upoznati sa trenutnim zakonodavnim okvirom kojim se regulišu javne nabavke, značajno lošije ocenjuju zakonodavni okvir u odnosu na prethodni talas. Iako je primetan rast ponuđača koji lošije ocenjuju celokupan sistem javnih nabavki i pad onih koji ga ocenjuju dobro, taj porast nije statistički značajan.

% među onima koji su bar malo upoznati sa pojedinačnim aspektima javnih nabavki

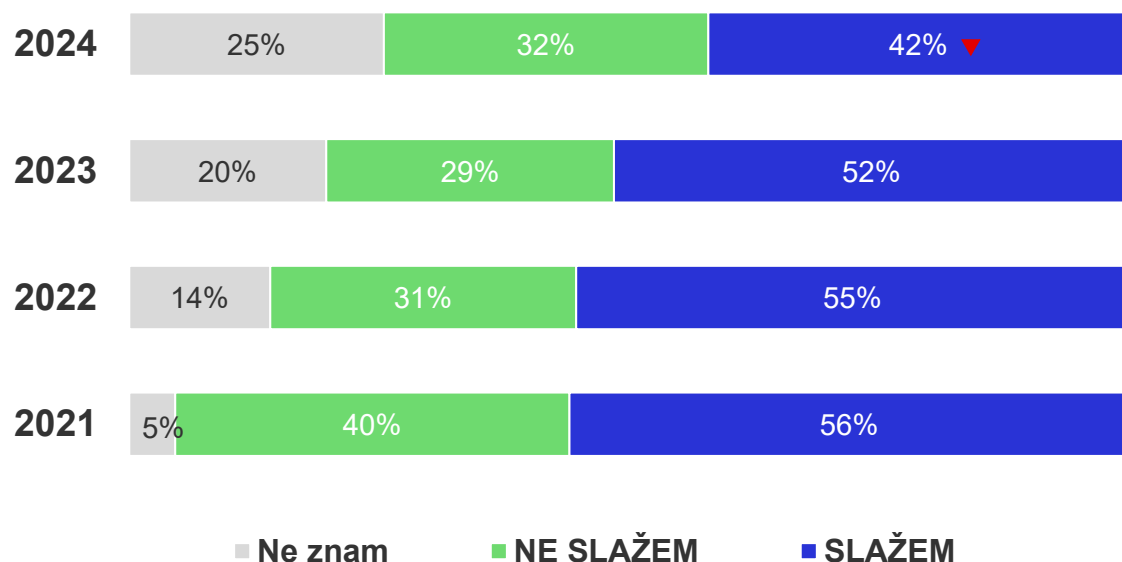
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

A kako biste ocenili sledeće aspekte javnih nabavki?
Baza: Oni koji su bar malo upoznati sa pojedinačnim aspektima javnih nabavki

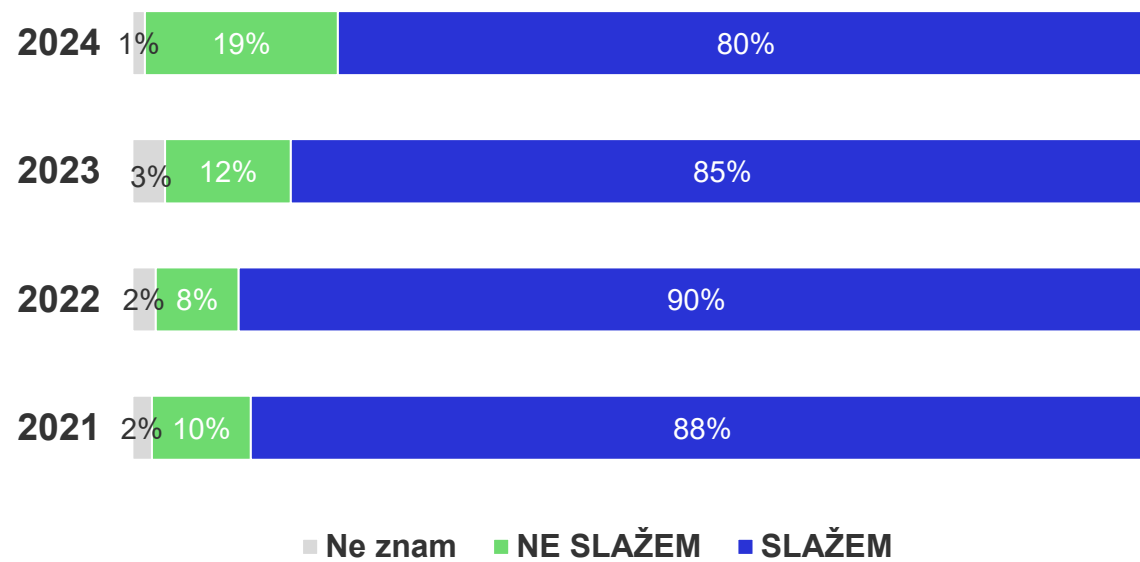
Transparentnost javnih nabavki u Srbiji

U odnosu na prethodnu godinu broj ponuđača koji smatraju da se javne nabavke u Srbiji sprovode transparentno i u skladu sa važećim propisima i procedurama značajno se smanjio u odnosu na prethodni talas. Naručioci i ove godine u najvećem broju smatraju da je proces javnih nabavki transparentan. Iako je primetan pad u udelu naručioca sa takvim stavom i porast onih koji smatraju da se javne nabavke ne sprovode transparentno, te promene nisu statistički značajne u odnosu na prethodni talas istraživanja.

Ponuđači

Naručioci

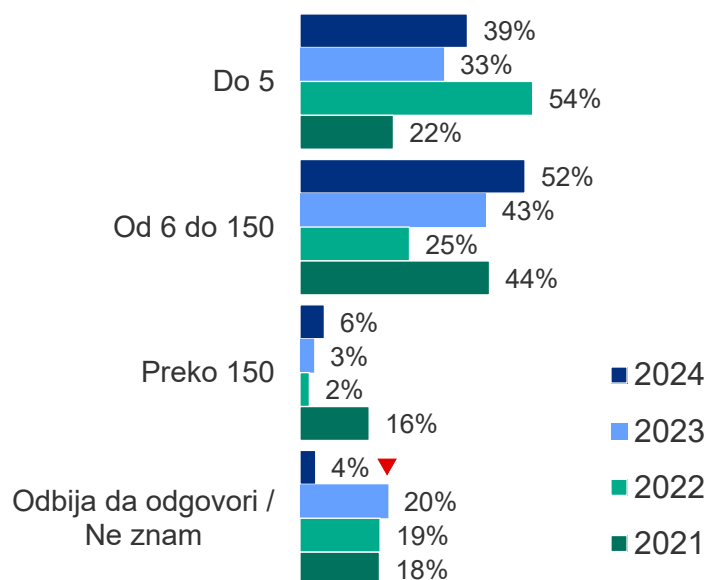
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

U kojoj meri se slažete sa stavom da se javne nabavke u Srbiji sprovode transparentno i u skladu sa važećim propisima i procedurama?
Baza: Ukupna populacija ponuđača i naručilaca

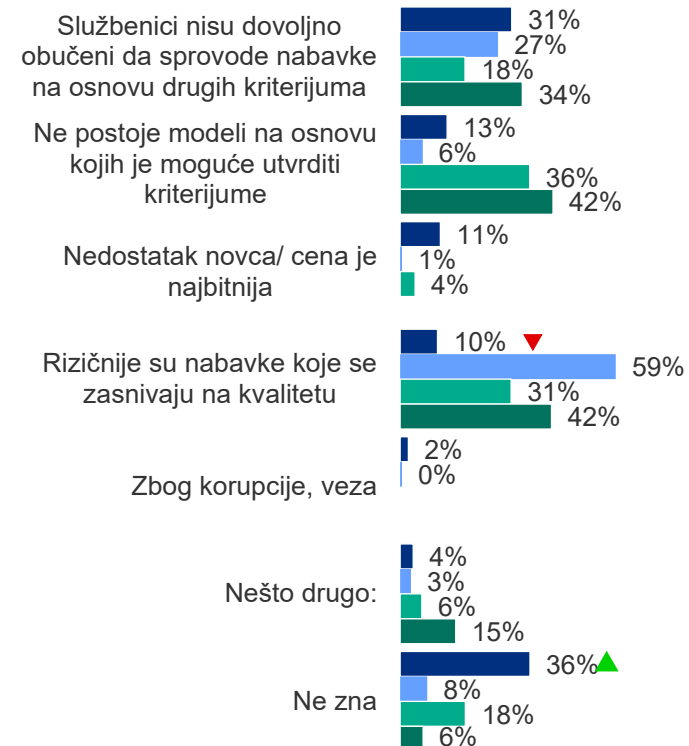
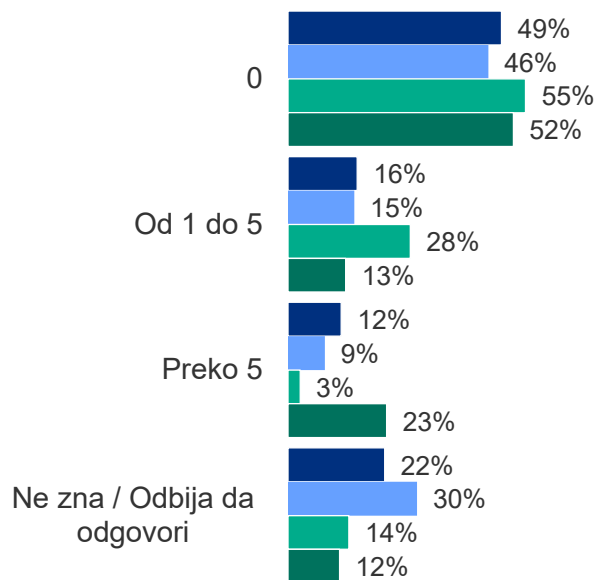
Učestvovanje u postupcima javnih nabavki i korišćenje kriterijuma kvaliteta

Polovina ponuđača koja je učestvovala u postupcima javnih nabavki navodi da je imala između 6 i 150 učestvovanja u javnim nabavkama u poslednje četiri godine, češće nego prošle godine, ali ne i statistički značajno. Kao i prethodnih godina, kriterijum najniže cene bio je korišćen u svakom drugom postupku u kome su ponuđači učestvovali. Kao najznačajniji razlog zbog kog se najnižoj ceni daje prioritet najčešće se navodi da službenici nisu dovoljno obučeni da sprovode nabavke, a broj ponuđača koji smatraju da su nabavke koje se zasnivaju na kvalitetu rizičnije značajno je opao u odnosu na prethodnu godinu.

Broj postupaka javnih nabavki u kojima su ponuđači učestvovali u poslednje četiri godine

Broj postupaka u kojima je korišćen drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Koliko puta ste u poslednje četiri godine učestvovali u postupcima javnih nabavki?

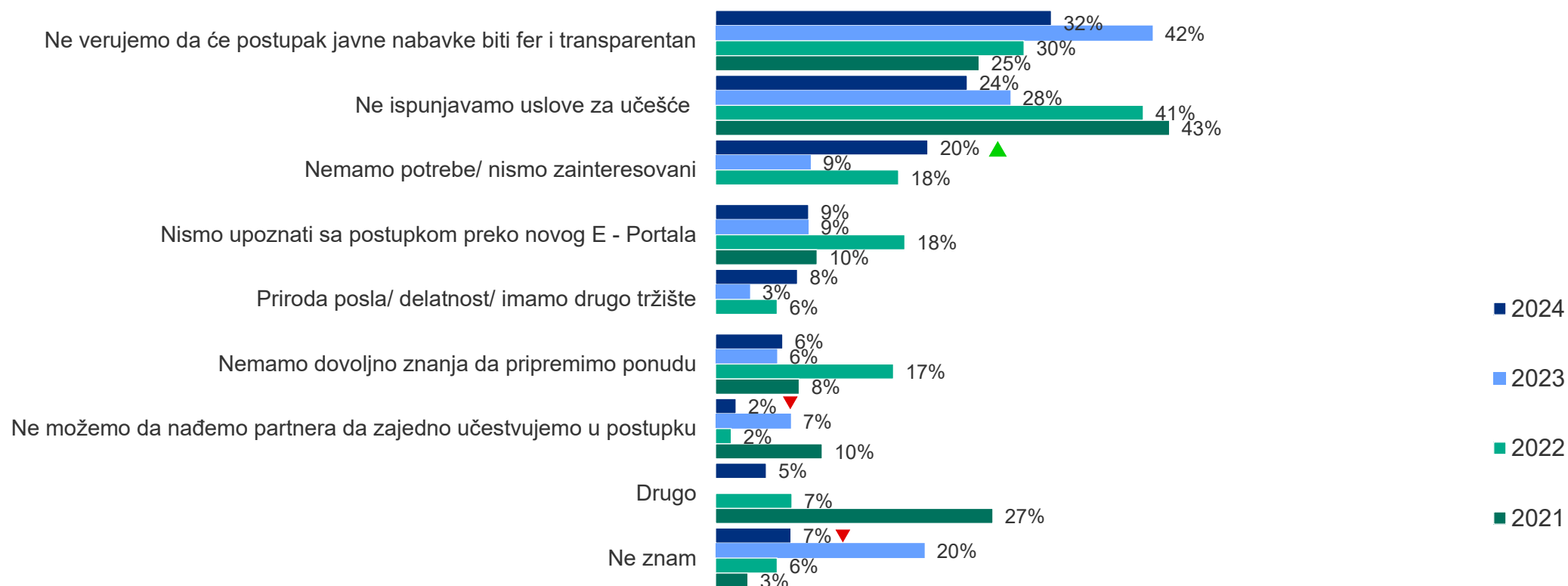
U koliko postupaka je korišćen neki drugi kriterijum u odnosu na najnižu cenu?

Zašto se, po Vašem mišljenju, ne koristi češće kriterijum kvaliteta u odnosu na najnižu cenu?; Višestruki odgovori

Baza: Ponuđači koji su učestvovali u barem jednoj nabavci u poslednje četiri godine u kojoj nije primenjen neki drugi kriterijum osim najniže cene (2021: 31%; 2022: 26%; 2023: 23%; 2024: 20%)

Glavni razlozi za neučestvovanje u procesu javnih nabavki

Nepoverenje u pošten i transparentan postupak javne nabavke i ove godine je najčešće pominjan razlog za neučestvovanje u procesu nabavki, iako nešto ređe nego prošle godine, ne i statistički značajno. Ove godine broj ponuđača koji navode da je razlog neučestvovanja u javnim nabavkama to što nisu zainteresovani značajno je porastao, dok se broj onih koji navode da ne mogu naći partnera sa kojim bi učestvovali u postupku značajno smanjio.

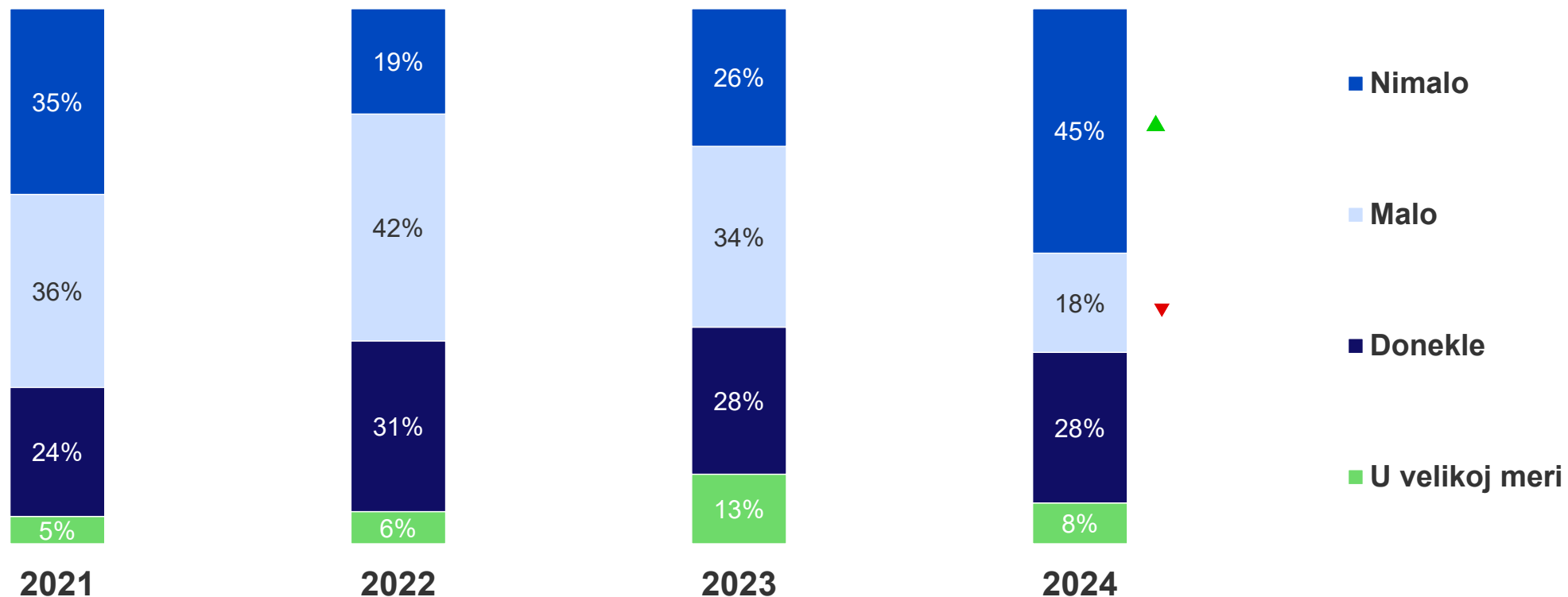

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Šta su glavni razlozi što nijednom niste učestvovali u procesu javnih nabavki u poslednje četiri godine? Višestruki odgovori
Baza: Ponuđači koji nisu učestvovali ni u jednoj javnoj nabavci u poslednje četiri godine (2021, 2022: 64%; 2023: 65%, 2024: 60%)

Prikupljanja dokumentacije za učešće u javnim nabavkama

Da uopšte nemaju poteškoća u prikupljanju dokumentacije za učešće u javnim nabavkama navodi skoro polovina ponuđača koji su učestvovali u javnim nabavkama u poslednje četiri godine i to značajno češće u odnosu na prethodni talas.

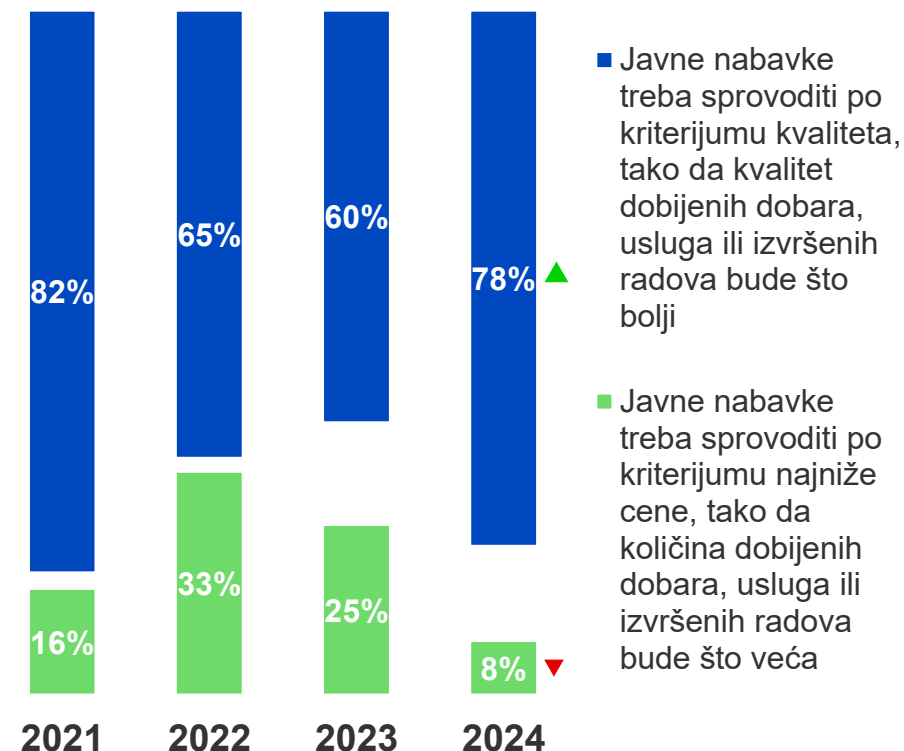
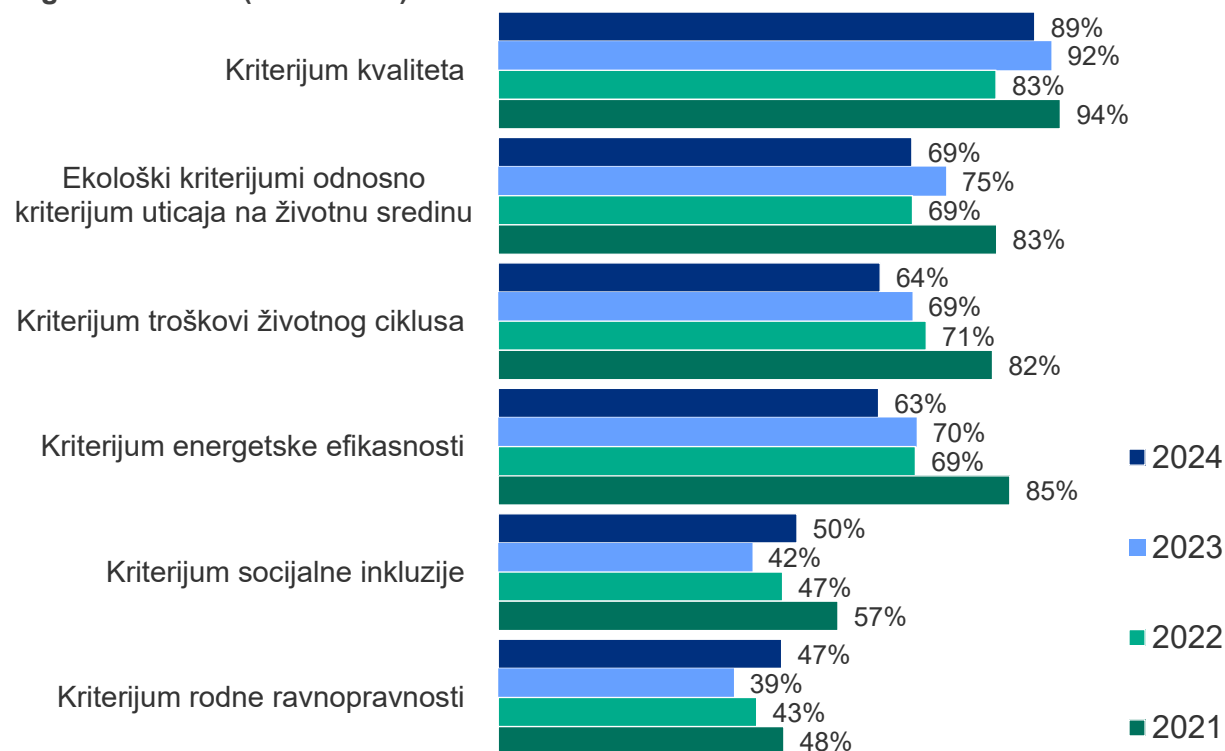
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Koliko vam je teško da prikupite svu potrebnu dokumentaciju za učešće u postupku?
Baza: Ponuđači koji su učestvovali u javnim nabavkama u poslednje četiri godine (2021: 35%; 2022: 36%; 2023: 35%; 2024: 40%)

Važnost kriterijuma prilikom nabavke dobara i usluga

Kao i prethodnih godina, ponuđači najveću važnost pridaju kriterijumu kvaliteta. U poređenju sa prethodnim talasom, udeo ponuđača koji su mišljenja da treba dati prioritet kriterijumu kvaliteta u odnosu na najnižu cenu značajno je porastao, dok se broj onih koji smatraju da se prednost treba dati najnižoj ceni u odnosu na kriterijum kvaliteta značajno smanjio.

Odgovori: Važno (Ocene 3+4)

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

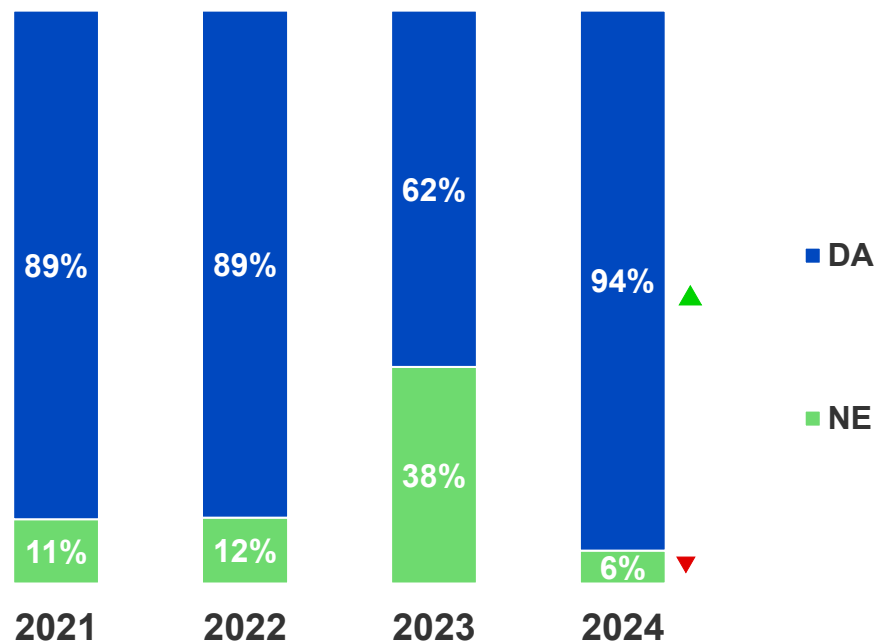
Kada su u pitanju javne nabavke u Srbiji, u kojoj meri smatrate da su sledeći kriterijumi važni za nabavku dobara ili usluga.
Baza: Ukupna populacija ponuđača

Molimo označite tvrdnju sa kojom se više slažete.
Baza: Ukupna populacija ponuđača

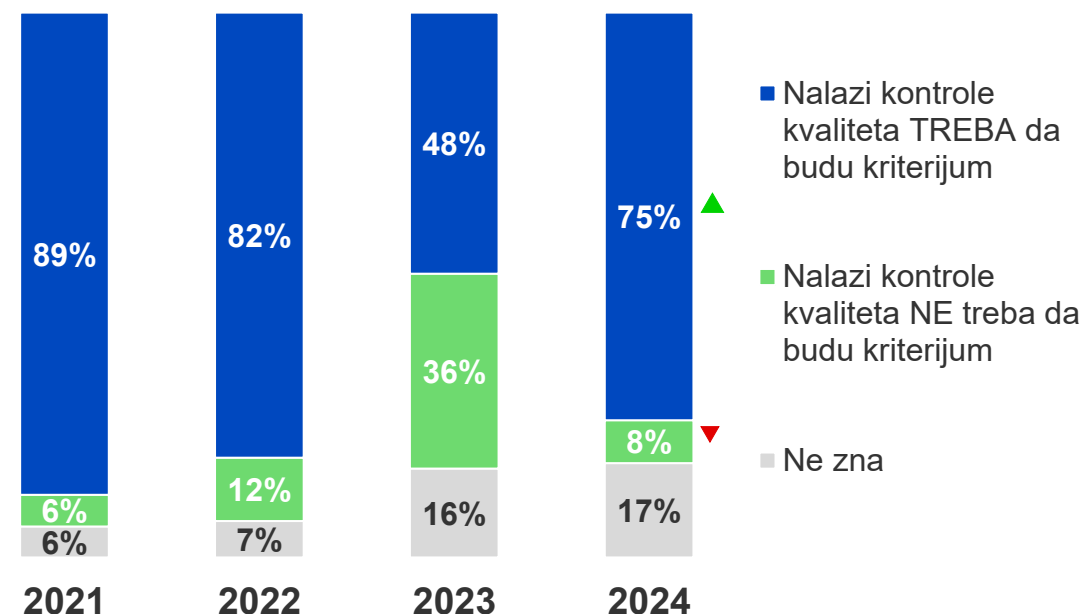
Kontrola kvaliteta pruženih usluga

Najveći broj ponuđača smatra da nalazi kontrole kvaliteta treba da budu javno objavljeni za svakog ponuđača na portalu i to značajno češće nego prethodne godine. U ovom talasu, značajno je porastao i udeo građana koji smatra da nalazi kvaliteta treba da budu kriterijum prilikom dodele narednih nabavki, dok je broj onih koji su mišljenja da ne treba značajno opao.

Javno objavljivanje nalaza kontrole kvaliteta

Korišćenje nalaza kontrole kvaliteta prilikom dodele nabavki

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

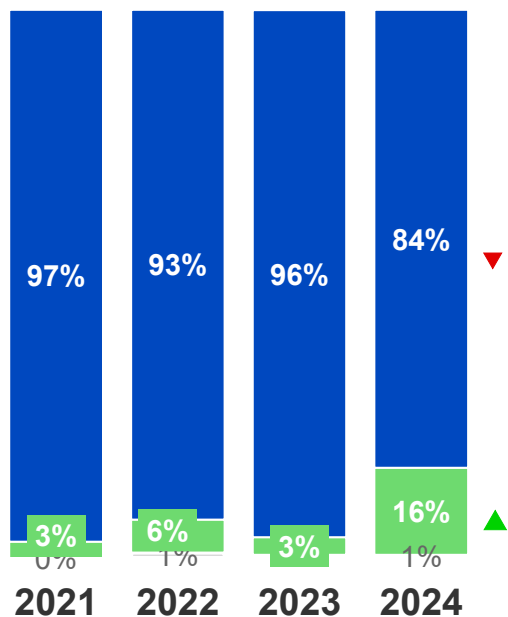
Da li smatrate da nalazi kontrole kvaliteta pruženih usluga treba da budu javno objavljeni za svakog ponuđača na portalu?
Baza: Ukupna populacija ponuđača

Kako ocenjujete ideju da se nalazi kontrole kvaliteta pruženih usluga koriste prilikom dodele narednih nabavki? Baza: Ukupna populacija ponuđača

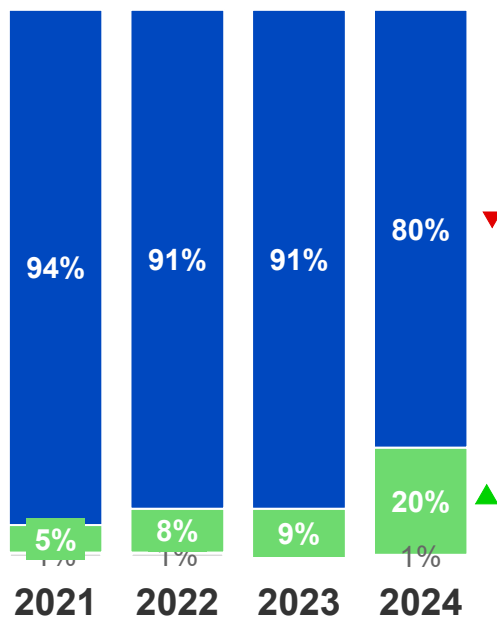
Zadovoljstvo aspektima javne nabavke

Iako većina naručioca i ove godine daje pozitivne ocene svim aspektima javnih nabavki, udeo onih koji pozitivno ocenjuju zakonodavni okvir, celokupni sistem i funkcionisanje e-portala značajno je opao u odnosu na prošlu godinu.

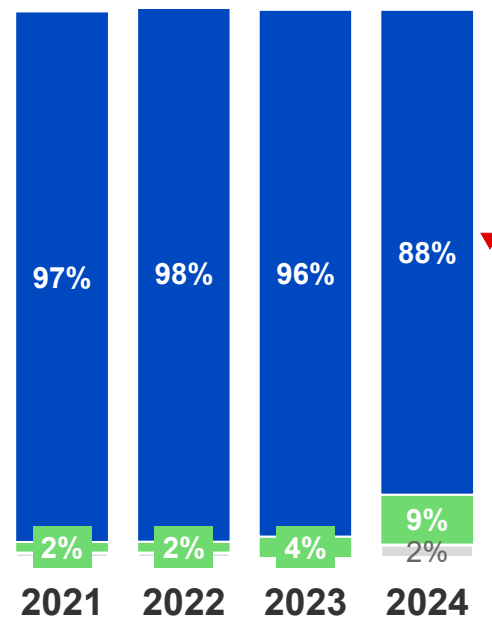
Trenutni zakonodavni okvir kojim se regulišu javne nabavke

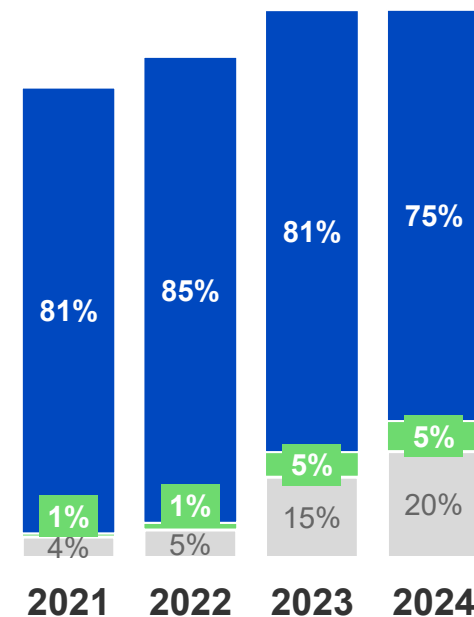
Celokupan sistem javnih nabavki

Funkcionisanje e-portala za javne nabavke

Registar ponuđača

■ Ne znam/ Nisam upoznat

■ LOŠ

■ DOBAR

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

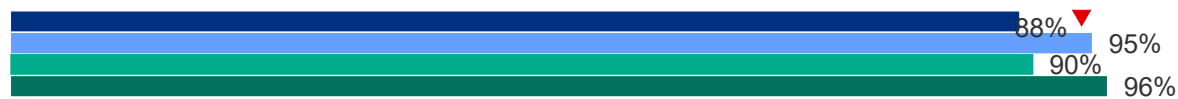
Kako biste ocenili sledeće aspekte javnih nabavki?
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Znanje o postupcima javnih nabavki

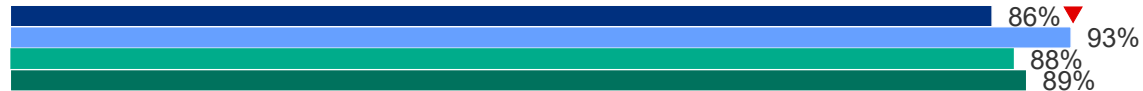
Naručioci ove godine značajno slabije smatraju da imaju sva neophodna znanja da koriste E-portal za javne nabavke i da organizuju postupke javne nabavke, a značajno se smanjio i broj naručioca koji su mišljenja da postoji potreba za obukama radi usavršavanja i sticanja znanja za primenu drugih kriterijuma, osim cene.

% zbir odgovora Donekle se slažem + U potpunosti se slažem

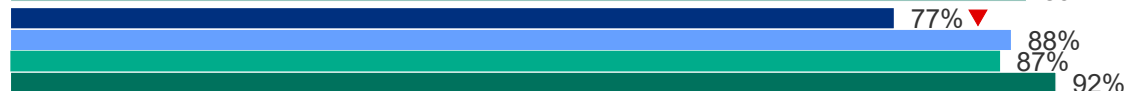
Potrebne su obuke radi usavršavanja i sticanja znanja za primenu drugih kriterijuma, osim cene

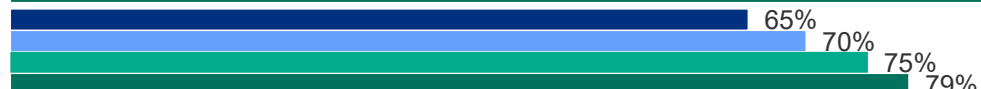
Imam sva neophodna znanja da koristim E-portal za javne nabavke

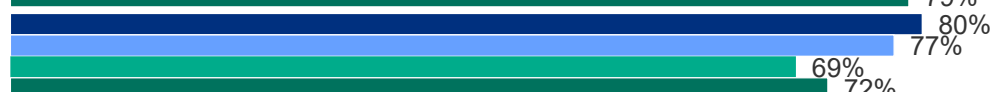
Imam neophodna znanja i veštine da organizujem postupak javne nabavke

Obezbeđene su mi sve obuke za sprovođenje postupka javne nabavke

Potrebno je povećati broj kadrova koji se bave javnim nabavkama unutar naše organizacije

Imam neophodna znanja da definišem druge kriterijume osim cene za dodelu ugovora u skladu sa predmetom javne nabavke

Mogu da obezbedim sve potrebne informacije kako bi se odredile detaljne tehničke specifikacije nabavke

Imam neophodna znanja da adekvatno primenim horizontalne/dodatne kriterijume (zaštita životne sredine i socijalna uključenost)

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Imajući u vidu posao koji Vi obavljate, ocenite u kojoj meri se slažete ili ne slažete sa sledećim stavkama.
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Upoznatost sa kriterijumima javnih nabavki

Najveći broj naručilaca i ove godine navodi da je upoznat sa kriterijumom kvaliteta. Kada je reč o drugim kriterijumima javnih nabavki, ove godine značajno je porastao udeo naručilaca koji smatraju da su sa ostalim kriterijumima u vezi sa postupcima nabavki.

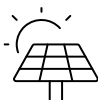
% zbira odgovora Donekle + U velikoj meri

Kriterijum kvaliteta

Kriterijum troškovi životnog ciklusa

Ekološki kriterijumi odnosno kriterijum uticaja na životnu sredinu

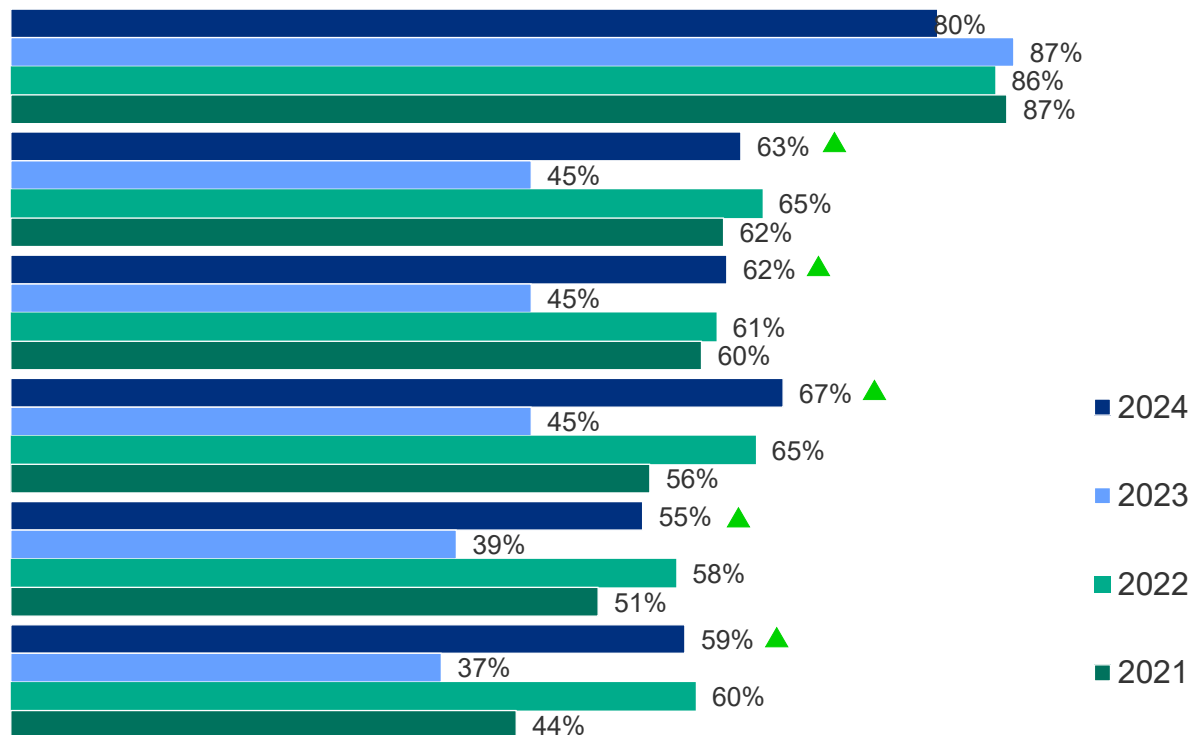
Kriterijum energetske efikasnosti (podrazumeva manju energetske potrošnju)

Kriterijum socijalne inkluzije

Kriterijum rodne ravnopravnosti (analitičkim pozicijama)

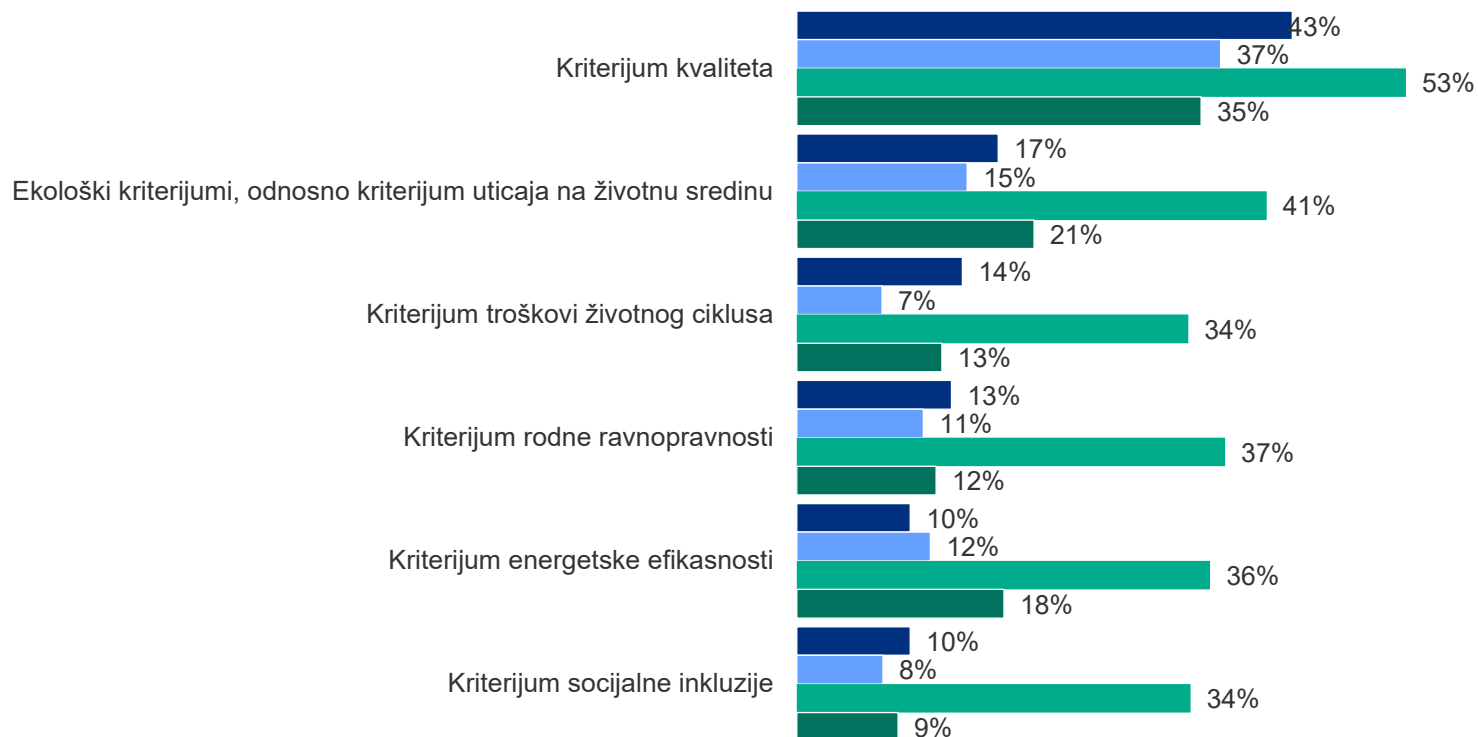
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

U kojoj meri ste upoznati sa sledećim kriterijumima u vezi postupka javnih nabavki?
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Primenjivanje kriterijuma za ocenu ponuda

Kriterijum kvaliteta je i dalje najčešće korišćen kriterijum u okviru procesa javnih nabavki, dok se najređe koriste kriterijum socijalne inkluzije i energetske efikasnosti. Nema značajnih promena u odnosu na prethodni talas.

% zbira odgovora Često + Uvek

■ 2024

■ 2023

■ 2022

■ 2021

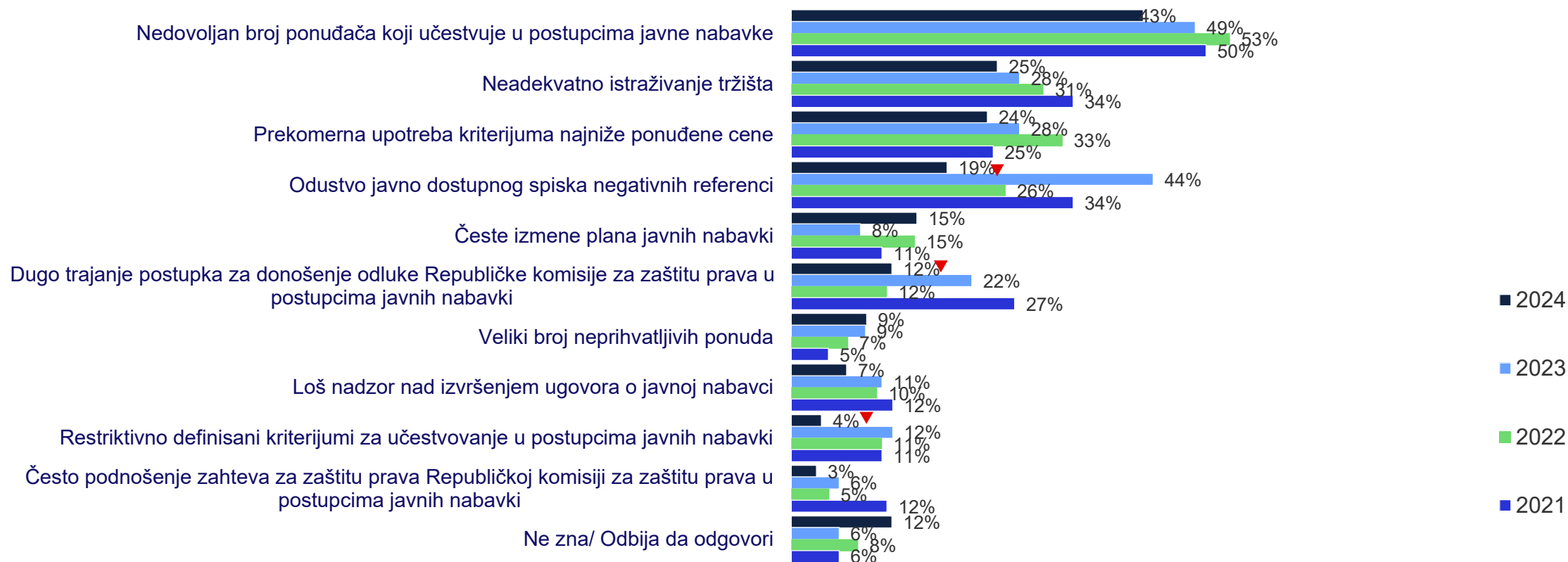
▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu

▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Koliko često primenjujete date kriterijume za ocenu ponuda u okviru procesa javnih nabavki?
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Problemi sa organizovanjem i sprovođenjem postupaka javnih nabavki

Kao i ranijih godina, naručiocima najveći problem predstavlja nedovoljan broj ponuđača koji učestvuju u postupcima javnih nabavki. U odnosu na 2023. godinu, naručioci značajno ređe kao problem opažaju odsustvo javno dostupnog spiska negativnih referenci, dugo trajanje postupka za donošenje odluke Komisije i restriktivno definisane kriterijume za učestvovanje u postupcima javnih nabavki.

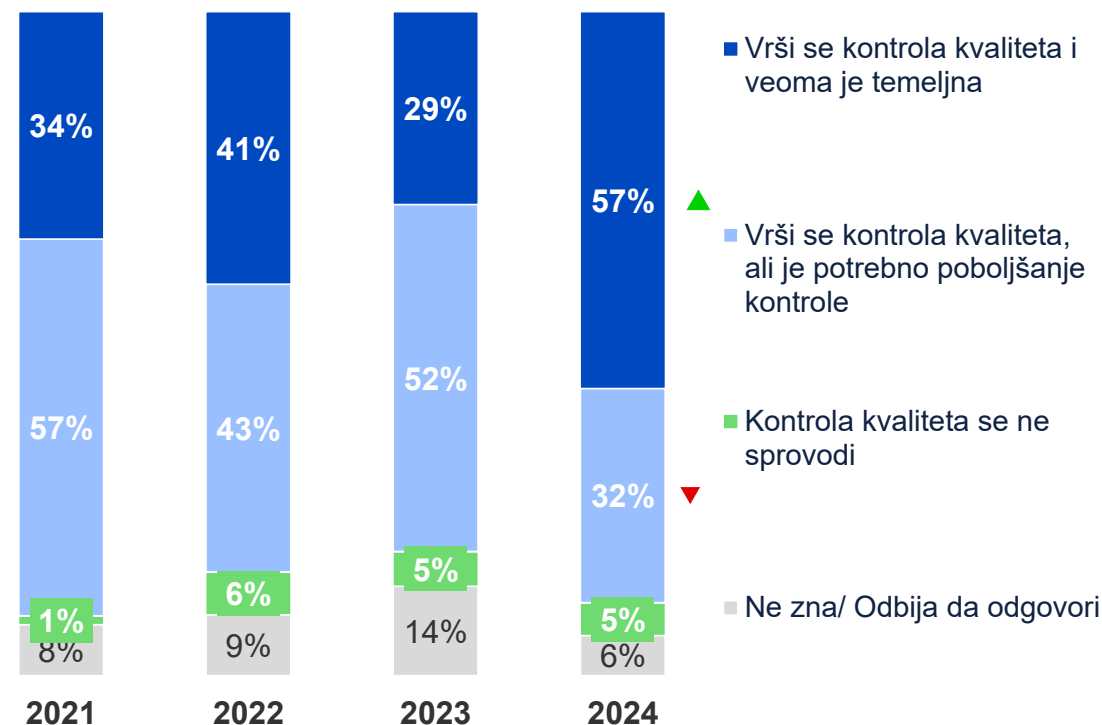
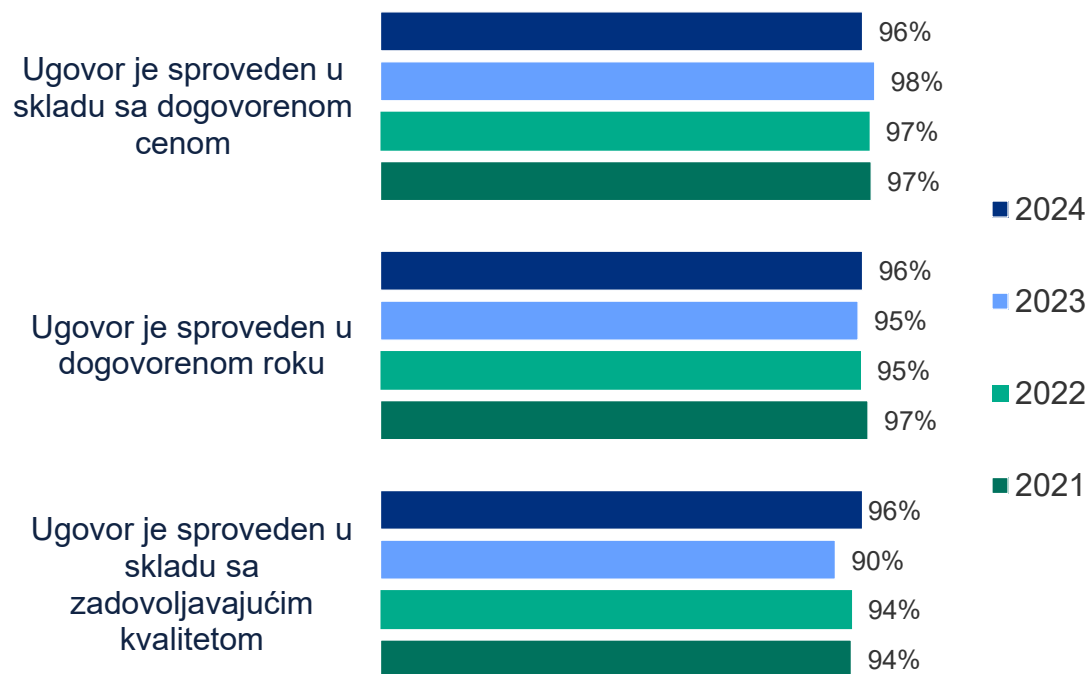

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Ispunjenost kriterijuma kvaliteta

Skoro svi naručioci i u ovom talasu navode da su ugovori u prethodne četiri godine često ili uvek bili sprovedeni u dogovorenom roku, u skladu sa dogovorenom cenom i zadovoljavajućim kvalitetom. U poređenju sa prethodnim talasom, ove godine značajno je porastao udeo naručioca koji navode da se vrši kontrola kvaliteta i da je ona temeljna, dok se broj onih koji smatraju da se kontrola vrši, ali da su potrebna poboljšanja kontrole značajno smanjio.

% zbira odgovora Često + Uvek

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

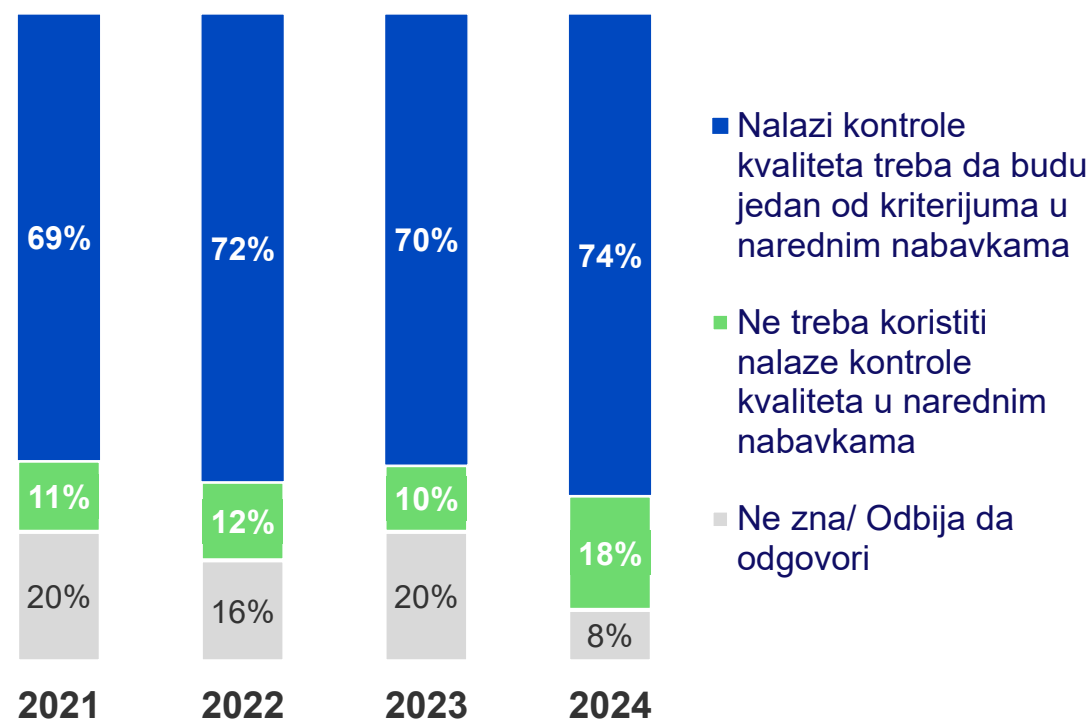
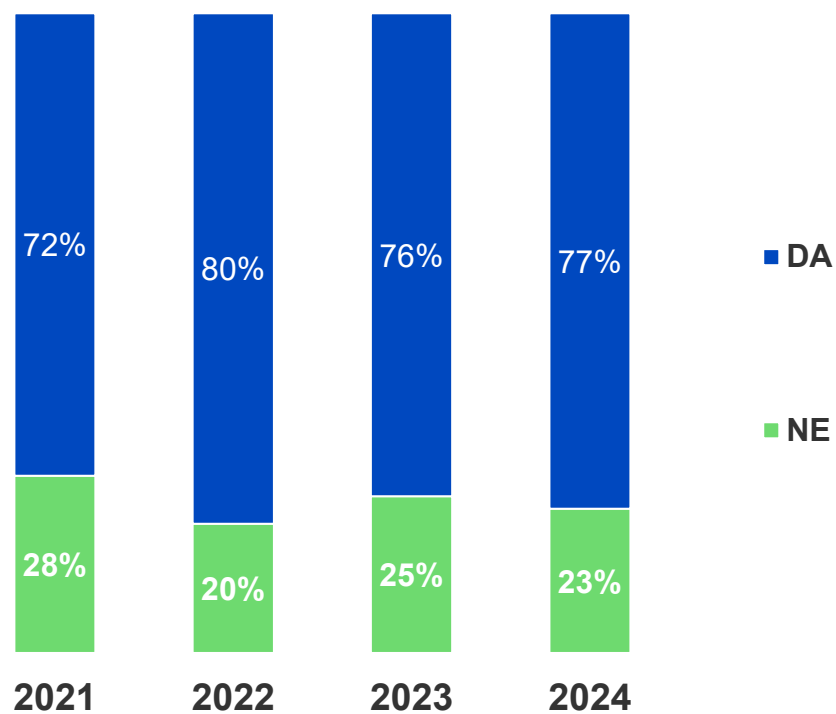
Molim vas da za svaku stavku navedete koliko često su bile ispunjenje u toku prethodne četiri godine.
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Prema vašim saznanjima da li se vrši adekvatna kontrola kvaliteta dobijenih dobara, usluga ili izvršenih radova, odnosno kontrola sprovođenja ugovora?
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Nalazi kontrole kvaliteta

Većina naručilaca smatra da nalazi kontrole kvaliteta treba da budu javno dostupni za svakog ponuđača, što ne odstupa značajno od prošlogodišnjih nalaza. Ideju da se nalazi kontrole kvaliteta koriste prilikom dodele narednih nabavki podržava sličan udeo naručilaca kao i prethodne godine.

Javno objavljivanje nalaza kontrole kvaliteta za svakog ponuđača na portalu

▲ Statistički značajno više u odnosu na 2023. godinu
▼ Statistički značajno niže u odnosu na 2023. godinu

Da li smatrate da nalazi kontrole kvaliteta treba da budu javno objavljeni za svakog ponuđača na portalu?
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Kako ocenjujete ideju da se nalazi kontrole kvaliteta koriste prilikom dodele narednih nabavki?
Baza: Ukupna populacija naručilaca

Hvala na pažnji!